

Technická univerzita v Liberci
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra pedagogiky a psychologie

Studijní program: 2. stupeň

Kombinace: Tělocvik – Zeměpis

Porovnání sexuálního vývoje žáka základní školy v České republice a USA

Corporation of sex progression student on primary schoul in
Czech republic and USA

Vergleichung der sexuellen Entwicklung den Schüller in der
Grundschule in Tschechische Republik und USA

Diplomová práce: 07-FP-KPP-O33

Autor:

Jakub RAJM

Podpis:

.....

Adresa:

Letná 289

512 51, Lomnice nad Popelkou

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Josífková

Počet

stran	slov	obrázků	grafů	pramenů	příloh
89	13 553	2	27	14	3

V Liberci dne: 20. 4. 2008

Katedra: Pedagogiky a psychologie

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(pro magisterský studijní program)

pro (diplomant)

Jakub RAJM

adresa:

Letná 289, Lomnice nad Popelkou

obor (kombinace):

ZE - TV

Název DP:

Porovnání sexuálního vývoje žáka základní školy v České republice a USA

Název DP v angličtině:

Comparison of sex progression student on primary school in Czech republic and USA

Vedoucí práce:

Jitka Josifková, PhDr

Konzultant:

Termín odevzdání: květen 2008

Pozn. Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování DP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné.resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne .....

.....

děkan

vedoucí katedry

Převzal (diplomant): .....

Datum: .....

Podpis: .....

Název DP: Porovnání sexuálního vývoje žáka základní školy v České republice a USA

Vedoucí práce: Jitka Josifkova, PhDr

Úvod: Sexuální vývoj žáka na základní škole je v neustálém pohybu. Děti čím dál dříve dospívají, a proto je nutné často průzkumy opakovat a aktualizovat. Zjišťovat jejich náhled na svět, postoje k sexualitě a k sexuální orientaci (homosexualita), jejich názory. Chci využít svého letního pobytu v USA a porovnat žáka v České republice a USA z hlediska jejich vývoje a náhledu na problematiku sexuality. Zjistit společné charakteristiky i odlišnosti.

Samozřejmě si uvědomujeme, v rámci DP bude komplexní rozbor příčin a souvislostí, které mohou ovlivnit vývoj názorů a postojů k sexualitě, spíše nastíněn (je nad naše možnosti např. hlouběji proniknout do rodin respondentů a působení jejich hodnotového systému).

Cíle: Zaktualizovat a uvést (na základě rozboru aktuální literatury) sexuální vývoj dnešního žáka (jeho informovanost, názory, postoje týkající se kontroverzních témat,..), porovnat rozdíly u nás a v USA. Tento vývoj dát jej do souvislostí ze základními vlivy (styl rodinné výchovy, působení školy, vliv médií, působení společenských norem,..)

Provést vlastní průzkum vedoucí k porovnání vývoje žáka v České republice s žákem stejného věku v USA - Jeho postoje, názory, ...

Požadavky: zpracovat rešerši na téma sexuální vývoj,
prostudovat prameny,
provést výzkum v terénu a jeho další zpracování,
vypracovat teze k DP a připravit prezentaci pro obhajobu

Literatura:

VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie*. vyd. Karolinum, 1996. 353 s., ISBN 80-7184-317-2.

TAUBNER, V.: *Metodika sexuální výchovy*. vyd. Praha 1996. 45 s., ISBN 80-7071-029-2.

MARHOUNOVÁ, J.: *Dospívání*. Praha 1996. ISBN 80-901618-7-1.

VERDOUXOVÁ Ch.: *Encyklopedie pohlavního života*. Bratislava 1995. ISBN 80-7145-002-2

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne: 20.4.2008

Jakub RAJM

Poděkování

Chtěl bych na tomto místě poděkovat mému školiteli PhDr. Jitce Josífkové za odborné vedení a podnětné připomínky při zpracování předkládané diplomové práce. Mé poděkování patří také Mgr. Martinu Vaňátkovi, učiteli na ZŠ v Lomnici nad Popelkou za ochotnou spolupráci při vyplňování dotazníků s žáky. Dále bych chtěl poděkovat Michalu Sitkovi, žijícímu v USA, za spolupráci a pomoc při vyplnění dotazníků v Denveru. V neposlední řadě bych chtěl také poděkovat své rodině za podporu a trpělivost.

POROVNÁNÍ SEXUÁLNÍHO VÝVOJE ŽÁKA ZÁKLADNÍ ŠKOLY V ČESKÉ REPUBLICE A USA

RAJM Jakub

DP-2008

Vedoucí DP: PhDr. Jitka Josífková

Resumé

Práce se zabývá sexuálním vývojem dnešního žáka základní školy v České republice a jeho porovnáním se stejně starým studentem ze Spojených států Amerických. Průzkum využíval kvantitativních metod, jeho podkladem bylo vyhodnocení údajů uvedených v dotazníku. Výzkum prokázal určité rozdíly v názorech, postojích a přístupu k sexualitě a sexuálnímu chování mezi zkoumanými respondenty jednotlivých skupin. Avšak informovanost a znalosti v této problematice mezi žáky České republiky a studenty Spojených států Amerických se nijak zvlášť neliší.

vývoj, sexualita, porovnání, postoje, názory, informovanost

CORPORATION OF SEX PROGRESSION STUDENT ON PRIMARY SCHOOL IN CZECH REPUBLIC AND USA

Summary

This thesis is focused on sexual progress of pupils from basic school in Czech Republic and comparing it with the students of the same age in USA. The reaserch used quantitative methods, and it's base was the evalution of the qustions form. Investigation shows, that there are some differences in opinions and stances to sexuality and sexual behavior between each group of pupils. But the foreknowledge and knowledge of this problems are almost the same also in Czech pupils, also in pupils from USA.

Progress, sex, comparing, bearings, opinions, foreknowledges

VERLEICHUNG DER SEXUELLEN ENTWICKLUNG DEN SCHÜLLER IN DER GRUNDSCHULE IN TSCHECHISCHE REPUBLIK UND USA

Zusammenfassung

Diese Arbeit beschäftigt sich mit der sexuellen Entwicklung heutiges Schüller in der Grundschule in Tschechische Republik und seinen Vergleichung mit dem selben Schüler aus USA. Die Umfrage nutzt quantitativen Methoden, die Auswertung der Daten gennant im Fragenbogen war ihre Unterlagen. Die Forschung beweist bestimmte Unterschiede in der Meinung, Stellung und dem Ansatz zu der Sexualität und sexuellen Benehmen unter untersuchungen Schüler in einzelnen Gruppen. Aber die Informiertheit und Kenntnisse in dieser Problematik unter Schüler aus Tschechische Republik und Schüler aus USA hat keine größere Unterschiede.

Entwicklung, sex, vergleichung, stellung, meinung, informiertheit

ÚVOD	- 11 -
1. SEXUÁLNÍ VÝVOJ JEDINCE	- 12 -
1.1. KDY ZAČÍNÁ SEXUÁLNÍ VÝVOJ DÍTĚTE?	- 12 -
1.2. PRVNÍ SEXUÁLNÍ IDENTIFIKACE, PŘECHOD OD MATKY K OTCI.....	- 13 -
2. SEXUÁLNÍ VÝVOJ JEDINCE V RŮZNÝCH OBDOBÍCH	- 16 -
2.1. SEXUÁLNÍ VÝVOJ: 0-5 LET.....	- 16 -
2.2. SEXUÁLNÍ VÝVOJ: 6-9 LET.....	- 17 -
2.3. SEXUÁLNÍ VÝVOJ: 10-14 LET.....	- 18 -
2.4. SEXUÁLNÍ VÝVOJ: 14 A VÍCE LET	- 18 -
3. PUBERTA Z HLEDISKA SEXUÁLNÍHO ZRÁNÍ A SEXUÁLNÍ IDENTITY	- 20 -
3.1. FYZICKÉ ZMĚNY JEDINCŮ	- 21 -
3.1.1. <i>Fyzické změny u chlapců</i>	- 21 -
3.1.2. <i>Fyzické změny u dívek</i>	- 23 -
3.2. PROMĚNA PROŽÍVÁNÍ PUBESCENTA.....	- 24 -
3.3. 5 VÝVOJOVÝCH STUPŇŮ SEXUÁLNÍHO CHOVÁNÍ PUBESCENTA PODLE ANGLICKÉHO PSYCHOLOGA SCHOFIELDA	- 25 -
4. PORUCHY SEXUÁLNÍ IDENTITY	- 26 -
4.1. ÚPLNÁ A NEÚPLNÁ INVERZE.....	- 27 -
4.2. PORUCHY SEXUÁLNÍ PREFERENCE (PARAFILIE).....	- 28 -
4.2.1. <i>Fetišismus</i>	- 28 -
4.2.2. <i>Fetišistický transvestitizmus</i>	- 29 -
4.2.3. <i>Exhibicionizmus</i>	- 29 -
4.2.4. <i>Voyerství</i>	- 30 -
4.2.5. <i>Pedofilie</i>	- 30 -

5. MEZILIDSKÉ VZTAHY, DĚLENÍ A POSTOJE VE VÝVOJI

JEDINCE ..... - 31 -

5.1. NEFORMÁLNÍ VZTAHY.....	- 31 -
5.2. DŮLEŽITÉ ASPEKTY NAŠEHO POJETÍ VE VÝVOJI JEDINCE	- 32 -
5.2.1. 0-5 LET.....	-32-
5.2.2. 6-10 LET	- 33 -
5.2.3. 10-14 LET.....	- 33 -
5.2.4. 14 A VÍCE LET.....	- 33 -

6. FORMY SEXUALITY ..... - 34 -

6.1. HOMOSEXUALITA, POROVNÁNÍ ČR, USA A OSTATNÍCH STÁTŮ SVĚTA	- 34 -
6.1.1. Vymezení pojmu <i>Homosexualita</i>	- 34 -
6.1.2. Příčiny <i>homosexuality</i>	- 35 -
6.1.3. <i>Postoje k homosexualitě</i>	- 36 -
6.1.4. <i>Právní podmínky homosexuálů; porovnání ČR, USA a ostatních států Světa-</i>	<i>37</i>
-	
6.2. BISEXUALITA.....	- 39 -
6.3. HETEROSEXUALITA.....	- 40 -

7. INTERRUPTCE; POROVNÁNÍ ČR, USA A OSTATNÍCH STÁTŮ SVĚTA..... - 41 -

7.1. VYMEZENÍ POJMU INTERRUPTCE.....	- 41 -
7.2. INTERRUPTCE VE SVĚTĚ	- 41 -
7.3. POSTOJE VE SVĚTĚ, INTERRUPTČNÍ POLITIKA.....	- 42 -
7.3.1. <i>Klasifikace legislativy interrupce podle Minkenberga (2002)</i>	- 43 -
7.4. INTERRUPTCE V ČR	- 43 -

1. CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI DIPLOMOVÉ PRÁCE	- 45 -
2. HYPOTÉZY	- 45 -
3. SCÉNÁŘ ŠETŘENÍ	- 46 -
3.1. CÍLOVÁ SKUPINA	- 46 -
3.2. VÝZKUM	- 46 -
4. METODIKA ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT	- 47 -
5. ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY DIPLOMOVÉ PRÁCE	- 47 -
5.1. PODÍL CHLAPCŮ A DÍVEK V PRŮZKUMU	- 47 -
5.2. FYZICKÝ VZHLED RESPONDENTŮ A JEJICH NÁBOŽENSKÉ VYZNÁNÍ	- 48 -
5.3. RODINA, RODINNÉ KLIMA	- 52 -
5.4. ZDROJ INFORMACÍ V OBLASTI SEXUALITY A PARTNERSTVÍ.....	- 55 -
5.5. SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ A POSTOJE.....	- 56 -
5.6. PARTNERSKÉ VZTAHY, NÁZORY A POSTOJE	- 59 -
5.7. INFORMOVANOST VÝSKYTU DRUHŮ ANTIKONCEPCÍ, NÁZOR NA INTERRUPCI....	- 65 -
5.8. NÁZOR NA HOMOSEXUALITU	- 67 -
5.9. NÁZOR, POSTOJ A INFORMOVANOST O POHLAVNÍ NEMOCI HIV / AIDS	- 69 -
5.10. ZNALOSTI RESPONDENTŮ V SEXUALITĚ.....	- 71 -
6. VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ	- 73 -
7. DISKUSE	- 75 -
ZÁVĚR	- 77 -
PŘÍLOHA Č.1 POJMY.....	1
PŘÍLOHA Č. 2 DOTAZNÍK PRO ČR.....	5
PŘÍLOHA Č. 3 DOTAZNÍK PRO USA.....	8

Úvod

Sexuální vývoj jedince není období, které by bylo spojováno jen s pubertou, kdy člověk dospívá a tělo si prochází určitým stavem proměny - změna fyzické, tak i psychické stránky člověka. Ale je to celoživotní proměna. Postoje a názory sexuality si jedinec utváří po celý svůj život. Působí na něj nespočetně mnoho vlivů. Jak rodinná výchova v mládí, která se udává za nejdůležitější vliv v tomto vývoji, kdy nedostatečná láska může způsobit poruchy sexuality, transexualita atd., ale i vlastní zkušenosti v průběhu života ovlivňující postoje. Není pravidlo, že člověk musí mít po celou dobu jen jednu sexuální orientaci, ale setkáváme se s případy, že jedinec přijde na „to co je“ až později. Člověk uzavře svatební slib s ženou a po letech zjišťuje jinou sexuální orientaci a přechází ke stejnému pohlaví. Zjišťuje jiná uspokojení.

I porovnání různých generací se liší. Stačí se jen podívat do minulosti. Ať vezmeme generaci, co nás vychovávala, nebo současnou generaci. Každý postoj k tomuto tématu je úplně jiný.

Sexuální vývoj žáka na základní škole je v neustálém pohybu. Děti čím dál dříve dospívají, a proto je nutné často průzkumy opakovat a aktualizovat. Zjišťovat jejich náhled na svět, postoje k sexualitě a k sexuální orientaci, jejich názory.

Při porovnání minulosti a současnosti může nastat určitý paradox. Člověk dříve dospívá, což by mělo logicky znamenat rychlejší vývoj než v minulosti a dřívější vstup do pohlavního života a zakládání rodin. Ale realita je úplně jiná. Jedinec sice dříve dospívá, ale vstup do rodinného života čím dál více oddaluje. Každý si chce nejdříve užívat, cestovat po světě a až dosáhne všeho uspokojení, pak nastupuje stav sňatku a zakládání rodiny.

Cílem práce je zaktualizovat a uvést sexuální vývoj dnešního žáka – jeho informovanost, názory, postoje týkající se kontroverzních témat a porovnat rozdíly u nás a v USA. Tento vývoj dát do souvislostí se základními vlivy – styl rodinné výchovy, působení školy, vliv médií, působení společenských norem.

1. SEXUÁLNÍ VÝVOJ JEDINCE

Sexuální vývoj podle Jiřího Rasocha, říká: „je to fascinující jev, který je ovlivněn řadou faktorů působících ještě před narozením dítěte, tak po porodu. Dětská sexualita přitom představuje velmi důležitou etapu. Sexuální výchova rodiči, ať již cílevědomá nebo spontánní, hraje nezastupitelnou roli. Naše evropské společenství je možno z hlediska postojů k sexualitě hodnotit jako restriktivní s tendencí přechodu k semirestriktivitě. Někteří se dokonce domnívají, že naše přísné názory na sexualitu dětí a dospívajících jsou jednou z příčin relativně častého výskytu poruch pohlavního života v dospělém věku. Celkově chápavější a tolerantnější postoj dospělých k sexuálnímu chování dětí by mohl přispět k jejich bezporuchovému a zdravému vývoji. Děti jsou skutečně bytosti se sexuálním cítěním a potřebami, které jsou samozřejmě méně intenzivní, nežli u dospívajících a dospělých.“ (<http://web.quick.cz>)

„Dítě však není malý dospělý, ale budoucí dospělý, který žije ve společnosti s dlouhodobě restriktivními postoji k jeho sexuálním projevům. Tolerantnost k dětské sexualitě nelze nařídit ani předepsat, ale měla by se postupně rozvíjet.“ (<http://web.quick.cz>)

1.1. Kdy začíná sexuální vývoj dítěte?

Józef Augustyn popisuje začátek vývoje následovně: „Nemluvně v prvním období života nemá ještě zformované sexuální vědomí, protože si samo sebe neuvědomuje. Postupně poznává všecko: sebe, matku, otce, hmotný svět. Nejprve poznává vlastní tělo a zároveň s ním sexuální sféru. Poznává ji však se stejným citovým zaujetím jako všechny jiné části svého těla. Dítě nemá ještě takový citový poměr k vlastní sexualitě, jaký se utváří až v pozdějším období, zvláště v období dospívání.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„V další etapě svého vývoje, kdy se dítě pomalu odpoutává od sebe, začíná si všimnout jiných lidí. Postupně pozoruje, že svět lidí se dělí na: mámu a tátu, holčičky a chlapce, na muže a ženy. A právě z této potřeby odhalení vlastní identity, také identity sexuální, se rodí potřeba konfrontace vlastní sexuality se sexualitou opačného pohlaví. Proto děti spontánně organizují sexuální hry, např. „hry na doktora“, jejichž cílem je poznat vlastní pohlaví, aby je mohly konfrontovat s pohlavím „druhé poloviny lidstva“.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„V prvních letech života dítěte hraje velice důležitou úlohu přítomnost vzoru sexuální identifikace: pro chlapce přítomnost otce, pro děvčátko přítomnost matky. Pro sexuální vývoj dítěte je velice důležité, aby celou svou osobu, a tím i své pohlaví, přijalo. „Vědomí vlastního mužství nebo ženství je základním činitelem ovlivňujícím nejen vývoj sexuálního života člověka, ale zároveň jeho vývoj psychický, a dokonce tělesný” (A. Kepinski Z psychopatologie sexuálního života). Kdyby třeba jen jeden z rodičů sexualitu dítěte plně neakceptoval, způsobí to obvykle hluboké narušení jeho sexuální identifikace v dospělém životě. A tak bezvýhradné přijetí dítěte s jeho pohlavní totožností je první, nejpůvodnější formou sexuální výchovy.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Neakceptování pohlavní totožnosti dítěte je pro ně hlubokým traumatem nejen v oblasti sexuální, ale v celém jeho osobním vývoji.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

1.2. První sexuální identifikace, přechod od matky k otci

„Matka (či bytost, která se k dítěti chová mateřsky) je prvním objektem, který je chápán jako trvalý. Na této úrovni pro dítě subjektivně existuje i v intervalech její dočasné nepřítomnosti. Stává se prvním, takto akceptovaným objektem z tohoto důvodu, že je s dítětem v častém kontaktu, uspokojuje jeho potřeby a proto má pro ně největší význam. Důkazem takové změny v chápání mateřské bytosti je chování dítěte, které v 7. měsíci reaguje na separaci od matky odporem a v její nepřítomnosti ji hledá.“ (Vágnerová 1997, str. 51)

„V prvním období života reaguje dítě především na přítomnost matky. Časem se od ní odpoutává a „přechází” k otci. A ačkoli instinktivně lne především k matce, přesto vyhledává i přítomnost otce. Od své matky se odpoutává tím bezpečněji, čím více cítí, že je matka bezvýhradně akceptovala. Právě tento pocit bezpečí v kontaktu s matkou mu dodává odvahu k orientaci na otce. Proces odpoutávání se od matky a příklonu k otci se týká jak chlapců, tak děvčátek.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

Vztah novorozence k otci býval v minulosti považován za nepodstatný. „Otec nemá pro malé dítě žádný význam. Avšak otcové dovedou s novorozencem navázat kontakt a empaticky uspokojovat většinu jeho potřeb (s výjimkou kojení). I v případě otců platilo pravidlo, že čím dříve uvidí svoje dítě, zejména když se s ním budou moci zabývat, chovat je, přebalovat, vykoupat atd., tím lepší a oboustranně uspokojující kontakt s ním naváží.

Otcům obvykle trvá déle než si ke svému dítěti vytvoří vřelý vztah.“ (Vágnerová 1997, str. 25)

Otcům by mělo jít o to, aby navázali vztah co nejdříve, když je dítě velice malé, Když bude cítit lásku otce, tím se lépe odpoutá od matky a snáz k němu přejde.

“Odpoutání” se chlapce od matky a příklon k otci má zásadní význam pro vývoj jeho mužské identity. Otec je pro chlapce totiž hlavním vzorem sexuální identifikace. Proto je také kontakt chlapce s otcem tak důležitý. Ale i kontakt otce s děvčátkem je velmi významný. Kladný vztah k mužům u dospělé ženy začíná právě kladným vztahem k vlastnímu otci.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Teplé a laskavé přijetí jak ze strany matky, tak i otce působí, že dítě získává základ pro svou plnou sexuální identifikaci. Pozitivní pohled na vlastní sexualitu získá dítě jen tehdy, když se cítí bezpečně jak v náručí matky, tak i otce.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Velkou překážkou pro sexuální vývoj dítěte může být nepřítomnost otce v jeho životě. Dítě pak nemá ke komu přejít. Také chladné, a tím spíše brutální chování otce má za následek, že se dítě bojí odpoutat od matky a přiblížit se k němu. Nepřítomnost otce nebo přítomnost vzbuzující jen strach znamená určité narušení sexuální identifikace, a to jak u chlapce, tak u děvčátka. U chlapce dojde k odmítnutí vlastního pohlaví, ke strachu z toho, že je mužem, a u holčičky se začne projevovat strach z mužů.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Není to jen neodpovědné chování otce, které může dítěti přechod od matky k němu ztížit. I matka může dítěti bránit, aby se od ní odpoutalo a přešlo k otci, uplatňuje-li svůj “vlastnický postoj”. Taková matka chce mít dítě jen pro sebe a snaží se mu znemožnit, aby se od ní vzdálilo.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Bývají to většinou ženy, které nemají dostatek stabilní a pevné citové opory v muži a hledají ji právě v dítěti. Žena, která snadno podléhá těmto mateřským majetnickým pudům, je po narození prvního dítěte vystavena nebezpečí, že se bude zabývat jen jím. Nejsou to bohužel řídké případy, že se žena - zvláště na začátku mateřství - méně zajímá o svého muže a všechnu pozornost věnuje dítěti. Taková “láska” je poznamenána nenasytostí a strachem. Matka tak může považovat dítě za své vlastnictví. Současně,

protože si svou citovou nenasytost neuvědomuje, bude sama v sobě vidět ideální matku, která všechno obětuje dítěti. Žena v rodině není především matkou, ale právě manželkou. A to, že je dobrou manželkou, z ní dělá dobrou matku. Aby mohla být dítěti pevnou citovou oporou, musí mít sama pevnou oporu ve svém muži. Zaujímá-li žena vlastnický postoj, bude se dítě bát od ní odejít a přejít k otci, protože se bude bát jejího odmítnutí. Dítě vycítí, že odpoutá-li se od matky, bude to spojeno s odmítnutím její lásky a bezvýhradného přijetí. Vlastnický pud se u matky projevuje také tím, že dítě je sice milováno a přijímáno, ale za cenu naprosté podřízenosti a zřeknutí se svých nejhlubších potřeb, především svobody.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Druhým možným negativním postojem, který přechod od matky k otci ztěžuje, je nedostatek mateřského tepla, matčina lhostejnost nebo dokonce citový chlad. Dítě nebude mít zájem poznat otce, pokud není nasyceno mateřskou láskou. Dokud hladoví po matčině lásce, nebude cítit potřebu hledat otce.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Pouze dítě nasycené, “nakrmené” matčíným citem a přijetím, cítící se u ní bezpečně, bude hledat také otce. Otevření se ženy muži a otevření se muže ženě, které je podstatou zralé lidské sexuality, je vepsáno i do sexuality dítěte. V tomto období vývoje se to projevuje tím, že se dítě odpoutává od matky a hledá otce.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

Vágnerová popisuje, jak působí živé bytosti na dítě. Mohou působit aktivně a selektivně. „ Mohou lépe udržovat jeho pozornost a poskytovat mu významnější zkušenosti. Mezi 2. a 3. měsícem dochází k postupnému rozšíření zájmu dítěte i na vnější svět. 3měsíční dítě si uvědomuje, že živé bytosti jsou jiné než neživé objekty. V této době začíná kojeneček komunikovat pomocí neverbálních aktivit (pohledem, úsměvem apod.). Mezi 3. a 6. měsícem se vytváří symbiotická vazba mezi dítětem a matkou. Dítě tohoto věku si ještě neuvědomuje přesné hranice vlastní bytosti. Taková vazba mu usnadňuje adaptaci na svět, slouží jako základ budoucího pocitu jistoty.“ (Vágnerová 1997, str. 54)

2. SEXUÁLNÍ VÝVOJ JEDINCE V RŮZNÝCH OBDOBÍCH

Lidé jsou sexuální bytosti ode dne narození až po den jejich smrti. Je samozřejmé, že děti nezažívají sexuální touhu stejným způsobem jako dospělí, ale namísto toho jsou od přírody zvědavé na reakce vlastního těla a jsou jim příjemné doteky. Na internetových stránkách „spokojenější život“ vymezují sexuální vývoj jedince následovně:

2.1. Sexuální vývoj: 0-5 let

Do tří let

„I před narozením se malé holčičce lubrikuje vagína a chlapečkovi erektuje penis. Pro malé děti je velmi přirozené dotýkat se a prozkoumávat své tělo, včetně svých genitálií. I v tomto mladém věku děti získávají pozitivní či negativní informace o svém těle, které vychází z toho, jak se děti dotýkáme a jak k nim mluvíme. Odkoukávají chování dospělých, a tak se učí mnoho o chování a sexualitě. Postupně se učí očekávané role chlapců a dívek a ty se potom projevují při jejich hrách a chování. Kolem tří let se může ukázat zvýšený zájem o vlastní genitálie a genitálie jiných, děti mohou být fascinovány při pohledu na někoho, kdo je na toaletě, někdy napodobují jiné pohlaví.“
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

Tři až pět let (předškolní věk, mateřská škola)

„Zvýšené používání jazyka a společenské styky způsobují, že děti v tomto věku projevují zvýšenou zvědavost o sebe samé, o to, kde se vzaly a jak jejich těla fungují. Například holčičky pokládají otázky typu: "Jak to, že dívky nemají penis?" Nebo také "Odkud se berou děti? Jak se děťátko dostane ven z maminky?"
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

„Sexuální hry, jako například "ukáž mi svoje a já ti pak ukážu moje" jsou v tomto věku velmi obvyklé. Některé děti mohou napodobovat chování dospělých, které viděly například v televizi. Obdobně také použijí sprostá slova či nemravné vtipy, které někde zaslechly. Se začátkem školy si děti uvědomí, jaké chování je vhodné a jaké ne. Mnoho dětí začíná masturbovat, ale zároveň se učí, že to není vhodné ve společnosti ostatních lidí. Avšak některé z těchto věcí musí být dětem trochu více zdůrazněny. Mnoho dětí vyžaduje ke konci tohoto období soukromí.“ (http://www.spokojenejsizivot.cz)

Postoje k sexu

„V tomto stádiu jsou děti velmi upřímné, zvědavé a přijímají informace o sexu velmi samozřejmě. Ke konci tohoto období děti přijímají podněty od ostatních o jejich rozdílech, a proto se mohou začít stydět a ptát se méně.“ (<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

2.2. Sexuální vývoj: 6-9 let

„Děti v tomto věku pokračují v sexuálních hrách. Toto může zahrnovat hry ve škole, na školním hřišti, ale i na záchodě. Sexuální prozkoumávání může zahrnovat také osoby stejného pohlaví, avšak to nemá vliv na pozdější sexuální orientaci. Sociální skupiny jsou většinou utvořeny z osob stejného pohlaví, i když se rádi předvádí a ukazují osobám pohlaví opačného. V období uprostřed základní školy hrají velmi důležitou roli přátelství. Zaznamenává se tlak vrstevníků, mnoho dětí se chce vyrovnat ostatním např. v oblasti módy. Děti mohou ukázat silný zájem o mužské a ženské role a snaží se je napodobit. Napodobují rodiče nebo jiného dospělého ze své blízkosti. Obecně děti velmi rády slyší o tom, jak se narodily, jaké byly, když byly malé, projevují také velký zájem o oplodnění, těhotenství a porod. Někdy se ovšem děti naučí, že je velmi neslušné se na toto téma ptát.“ (<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

„Někteří devítiletí prokazují brzké projevy puberty, obzvláště pak dívky. Je proto důležité, aby měli dostatek informací o tom, jaké změny budou probíhat nejen po jejich psychické stránce, ale také po jejich stránce fyzické.“ (<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

Postoje k sexu

„V této fázi se projevuje především povrchní postoj k sexu typu: "fuj, sex je hnusný". Může se tedy zdát, že děti nemají o sex vůbec zájem. Ale opak je pravdou. Z neslovních informací od dospělých děti chápou, že není v pořádku, aby se na toto téma ptaly, a tak se mu vyhýbají. Přesto se svými vrstevníky si často vymění informací dost a dost. Děti jsou si také vědomy příjemných pocitů, které vyvolávají doteky.“ (<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

2.3. Sexuální vývoj: 10-14 let

„Tuto fázi označujeme jako počátek puberty (pro dívky je to kolem 11 let a pro chlapce kolem 12 let). Děti jsou většinou zmatené a ustrašené ze svých tělesných změn a mohou se bránit ztotožnit se se svými společenskými a sexuálními rolami. Jsou velmi ovlivnitelné svými vrstevníky a médii. Velmi často váhají s vyhledáním pomoci.“
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

„Jejich myšlenky o budoucnosti jsou neúplné, protože jejich vývoj se soustřeďuje pouze na současnost. Protože je pro ně těžké vidět věci v souvislostech, stoupá v tomto věku množství sexuálních aktivit, těhotenství, AIDS a dalších sexuálně přenosných chorob. Někteří vědci poukazují na to, že tyto statistiky stoupají u dětí, které mají méně vědomostí o sexu a které nemají přístup k nějakému pro ně důležitému dospělému člověku.“ (http://www.spokojenejsizivot.cz)

Postoje k sexu

„V tomto věku se děti cítí zmatené, stydlivé a nesebevědomé. Mají velké těžkosti přijít za dospělým a zeptat se na něco, co chtějí o sexu vědět.“
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

2.4. Sexuální vývoj: 14 a více let

14 a více let

„Děti v tomto věku se emocionálně, ale také sociálně, stávají dospělými. Přesto mohou být lehce ovlivněny médii nebo tlakem svých vrstevníků. Jejich rozhodování a uznávání hodnot potřebuje trochu praxe. Jejich schopnost uvažovat čistě a zůstat sami sebou může být ještě nedostatečně vyvinutá.“ (http://www.spokojenejsizivot.cz)

„Ale děti v tomto věku chtějí převzít kontrolu nad sebou samými a chtějí se stát "řidiči v autě svého života". Mohou vidět rozdíly mezi vlastními potřebami a potřebami jiných a rozumí jejich motivům. V tomto období se buduje jejich identita a zásady. V této fázi je zhruba 50 procent adolescentů sexuálně aktivních.“
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

Postoje k sexu

„Může se stát, že v tomto věku jsou děti nejisté a zmatené co se týče sexu. Často mají pocit, že sex je součástí světa dospělých, tedy součástí toho, co hledají. Ve svém myšlení jsou dualisté, to znamená, že všechno je buď dobré nebo špatné, černé nebo bílé. V tomto věku se mohou cítit velmi ohroženy pokud jde o konfrontaci.“
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

Sexualita dospělých

„Přibližně 90 procent dospělých je sexuálně aktivních. V době, kdy lidé dospějí do této fáze vývoje, stává se sex a sexualita součástí jejich života. Dospělí si udržují názory o sexualitě, které byly ovlivněny společností a jejími standardy pro normální chování.“
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

Postoje k sexu

„Dospělí mluví o sexu otevřeněji a berou zodpovědnost za svůj sexuální výběr.“
(<http://www.spokojenejsizivot.cz>)

3. PUBERTA Z HLEDISKA SEXUÁLNÍHO ZRÁNÍ A SEXUÁLNÍ IDENTITY

Toto období bývá označováno jako za nejdůležitější ve vývoji jedince. Je to *přechod mezi dětstvím a dospělostí, změna na člověka schopného se rozmnožovat*. Puberta je odvozena od slova pubes, což znamená ochlupení. Celého jedince čeká velká změna, jak po fyzické, tak i po psychické stránce.

„Puberta je inicializována hormonálními signály z mozku do pohlavních orgánů. Ty produkují různé hormony, které stimulují růst, funkci nebo proměny mozku, kostí, svalů, kůže, vnitřních a pohlavních orgánů. Růst zrychluje v první části puberty a vrcholu dosahuje na konci. Před pubertou se tělesné odlišnosti mezi chlapci a dívkami omezují pouze na oblast genitálií. Během puberty se rozvinou rozdíly ve velikosti, tvaru kompozici a funkci tělesných struktur a systémů. Nejvíce zřetelné to je u tzv. druhotných pohlavních znaků.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

„S. Freud nazývá toto období genitálním stádiem. To znamená nové oživení sexuálních pudů na jiné úrovni než dříve. Sexuální potřeby sice stále určují směřování osobnosti, ale nyní není objekt jejich potencionálního uspokojení členem rodiny, už nejde o incestní zaměření. Určitá proměna je zřejmá i v charakteru těchto vztahů: dospívající jedinec je méně egocentrický, neusiluje v takové míře jenom o vlastní uspokojení, ale snaží se ve vztahu také něco poskytovat.“ (Vágnerová 1997, str. 237)

„Podle E. Eriksona (1964) je dospívání charakteristické hledáním vlastní identity, bojem s nejistotou a pochybností o sobě samém, o své pozici ve společnosti atd. I Eriksonovi jde o osamostatnění od rodiny, ale na rozdíl od Freuda považuje za důležitější jeho psychosociální aspekt. Sexuální složka je pouze jednou, byť důležitou součástí identity.“ (Vágnerová 1997, str. 237)

Puberta je především důležitý biologický mezník. Sekulární akcelerace, tj. urychlení doby biologického dospívání, která se v minulých desetiletích dost výrazně projevila, dosáhla pravděpodobně již svého vrcholu a proto zde došlo ke stabilizaci. Tělesné zrání je limitováno geneticky a podle názoru různých autorů zřejmě nemůže v průměru klesnout pod 12 let věku (L. Steinery a J. Belsky 1991)

Důležitým momentem v sexuální probouzení jsou první fyziologické známky sexuální zralosti: menstruace u děvčat, poluce u chlapců.

3.1. Fyzické změny jedinců

„Subjektivní význam zevnějšku v pubertě vzrůstá. Projevuje se nejenom větší pozorností k vlastnímu tělu, ale i oblečením. Tělesná atraktivita má svou sociální hodnotu. Pocitem nespokojenosti se svým zevnějškem trpí více dívky.“ (Vágnerová 1997, str. 242)

3.1.1. Fyzické změny u chlapců

Velikost, funkce a plodnost varlat

„U chlapců je zvětšení varlat prvním příznakem puberty. U předpubertálních chlapců se varlata změni kolem 1. roku života. Jejich velikost se dále mění v průběhu puberty a kolem 18. až 20. roku života je jejich velikost stejná jako u normální dospělé populace.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

„Varlata mají dvě primární funkce: produkovat hormony a produkovat sperma. Leydigovy buňky produkují testosteron, který spouští většinu změn mužského pohlavního zrání a hlavně sexuální touhu. Z rostoucích tkání zaznamenáváme největší přírůstek u tkáně zajišťující tvorbu spermatu. Vývoj spermatu u mužů není zatím příliš zdokumentován. Sperma může být nalezeno v ranní moči většiny chlapců po prvním roce pubertálních změn a příležitostně ještě dříve.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Genitálie

„Mužský penis roste od čtvrtého roku života do začátku puberty jen velice málo. Průměrná délka penisu v dětské populaci tohoto stáří je přibližně 7 cm. Toto období vývoje mužského genitálu nazýváme fází 1. Se začátkem pubertálních změn se začne zvětšovat i penis: zhruba do 18 let na velikost okolo 13 cm. Tuto fázi nazýváme fází 2. I když se erekce i orgasmus vyskytovaly i u předpubertálních chlapců, jejich hlavní nástup je během puberty díky rostoucí sexuální touze způsobené testosteronem. Ejakulace začíná být možná ve velice rané pubertě. Dříve mohou mít chlapci zkušenosti s tzv. suchým orgasmem. Výron semene může být způsoben buď masturbací nebo spontánně během spánku, což se lidově nazývá vlhký sen. Rok až dva po první ejakulaci již sperma může obsahovat aktivní spermie.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Ochlupení ohanbí

„Toto ochlupení začne růst krátce po tom, co začne růst i samotný genitál. Růst tohoto ochlupení začíná nad kořenem penisu tím, že vyroste několik chloupků, což označujeme jako fázi 2. Ve fázi 3, která nastává zhruba po 6ti až 12ti měsících je již chloupků tolik, že je nelze spočítat. Ve fázi 4 pokrývá ochlupení již celý trojúhelník kolem ohanbí. Ve fázi 5 již roste ochlupení i v tříslech a jiných partiích kolem genitálu.“
(<http://cs.wikipedia.org>)

Tělesné ochlupení

„V měsících a letech, které následují po objevení ochlupení ohanbí, se začíná vyvíjet ochlupení i na jiných částech těla v následujícím pořadí: podpaží, kolem hýždí, nad horním rtem, kolem licousů a naposledy v oblasti brady. Ochlupení na trupu, nohách, pažích a zádech roste pozvolna. V této oblasti je mnoho rozdílů, které závisejí například na příslušnosti k etnické skupině obyvatelstva.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Změny hlasu

„Pod vlivem androgenů roste hrtan u obou pohlaví. Tato změna je více patrná u chlapců, kterým se může stát, že jim příležitostně v tomto období přeskočí výška hlasu až o oktávu. Většina hlasových změn se děje během 3. až 4. fáze mužské puberty. Změna hlasu je dokončena přibližně během 15. roku života.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Muskulatura a tvar těla

„Na konci puberty má dospělý muž těžší kosti a téměř dvakrát větší objem kosterních svalů. Některé kosti vyrostly disproporcionálněji, což se projevilo změnou tvaru mužského a ženského těla. Vývoj svalů probíhá zejména v závěrečných fázích puberty a pokračuje i po ní.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Tělesný zápach, změny kůže, akné

„Vzrůstající úroveň androgenů může změnit kompozici mastných kyselin v potu, což způsobuje tělesný zápach jako u dospělého jedince. U dívek jiný androgenový efekt způsobuje zvýšenou sekreci mastnoty z kůže, což způsobuje akné.“
(<http://cs.wikipedia.org>)

3.1.2. Fyzické změny u dívek

Vývoj prsou

„Prvním fyzickým znakem puberty u dívek je obvykle zpevnění bradavky na jednom či obou prsou zhruba mezi desátým a jedenáctým rokem věku. Toto ukazuje na začátek růstu prsou v pubertě. Podle široce užívaného Tannerova fázování je to fáze číslo 2 ve vývoji prsou (fáze 1 jsou plochá předpubertální). Během 12 měsíců od této fáze se prsa začínají vzdouvat a začínají být patrná navenek. Toto je fáze 3 ve vývoji prsou. Během fáze 4 prsa ještě více mohutní a získávají téměř dospělý tvar, který se ještě ustálí během fáze pět. U některých žen fázi čtyři a pět nelze vůbec rozlišit.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Ochlupení ohanbí

„Ochlupení ohanbí je nepochybně druhou pubertální změnou, které si lze všimnout obvykle krátce po začátku růstu prsou. Ochlupení ohanbí je nejprve viditelné kolem stydkých pysků. Prvních pár chloupků je popisováno jako Tannerova fáze 2. Ve fázi 3, která následuje za 6 – 12 měsíců, je již chloupků tolik, že se nedají spočítat a objevují se na takzvaném Venušině pahorku. Ve fázi 4 již ochlupení zcela vyplňuje charakteristický trojúhelník. Ve fázi 5 rostou chloupky i v tříslech a směrem nahoru k pupíku.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Pochva, děloha, vaječníky

„Slizniční vrstva pochvy se také mění v závislosti na rostoucí hladině estrogenu, začíná být tlustší a přechází do růžova (oproti předpubertální červené). Bělavé sekrety jsou normálním efektem způsobeným estrogenem. V následujících dvou letech, se děloha a vaječníky zvětšují. Vaječníky také obsahují folikulární cysty, které jsou viditelné ultrazvukem.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Menstruace a plodnost

„První menstruační krvácení přichází zpravidla 2 roky po prvních příznacích růstu prsou. Průměrný věk prvního krvácení je u dívek těsně před třináctým rokem života. Menses není první dva roky pravidelný a měsíční. Ovulace je nezbytná pro plodnost, ale může i nemusí doprovázet raný menses. Podle jedné studie okolo 80 procent menzesů v prvním roce není doprovázeno ovulací a asi 50 procent v druhém roce, ale pouze 10 procent dívek neovuluje po pěti letech. Počátek ovulace po prvním menstruačním krvácení

však není nevyhnutelný a vysoké procento dívek s pokračující nepravidelností po několik let od prvního krvácení bude mít nadále nepravidelnost a nebude mít ovulaci a budou vystaveny riziku snížené plodnosti.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Tělo a tělesné ochlupení

„V měsících a letech následujících poté, co se objeví ochlupení ohanbí se ostatní části pokožky působením androgenů ochlupují v následujícím pořadí: podpaží, ochlupení v oblasti hýždí, horní ret, licousy. Množství chlupů v těchto oblastech je menší než u mužů a záleží na etnické příslušnosti.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Tělesný tvar, rozložení tuku a tělesná kompozice

„Během tohoto období se zvyšující hladinou estrogenu rozšiřuje dolní část pánve. Zvyšuje se procento tukové tkáně v tělesné kompozici více než u mužů, zvláště v typickém ženském rozložení v oblasti prsou, boků, hýždí, stehen, horních paží. Progresivní rozdíly v rozložení tuku, jakož i sexuální rozdíly v růstu kostry na určitých místech přispívají k typicky ženskému tvaru těla na konci puberty. Ve věku 10 let má průměrná dívka o 6 procent více tuku než průměrný chlapec, ale koncem puberty je průměrný rozdíl téměř 50 procent.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

3.2. Proměna prožívání pubescenta

Vágnerová (1997) uvádí, že „tělesné změny v dospívání jsou podmíněny proměnou hormonálních funkcí. Proto s sebou přinášejí, jako všechny hormonální změny, vesměs i větší či menší *kolísavost emočního ladění, větší labilitu a zdánlivě nepřiměřené citové reakce na běžné podmínky. Emoční nevyrovnanost je další ztrátou bývalé citové jistoty a stability.*“

„V pubertě se mění i citové prožívání, dospívající bývají labilnější a citlivější. Emoční nevyrovnanost je další ztrátou bývalé jistoty a stability. Emoční reakce pubescenta jsou nyní nápadnější a zdají se být i méně přiměřené. Tato změna se navenek projevuje i větší impulzivitou a nedostatkem sebeovládání. Výsledkem bývá větší četnost konfliktů a napětí ve vztazích k jiným lidem. Dospívající se stávají introvertovanějšími, nejsou ochotni dávat svoje city najevo. Mění se i celkové sebehodnocení pubescentů, bývají zranitelnější a nejisti. Z toho vyplývá jejich větší vztahovačnost.“ (Vágnerová 1997, str. 245)

3.3. 5 vývojových stupňů sexuálního chování pubescenta podle anglického psychologa Schofielda

„V pubertě dochází vlivem náhlého vzestupu tvorby hormonů především v pohlavních žlázách k prudkému rozvoji sexuálních potřeb dospívajících a pozvolnému vytváření vzorců zralého sexuálního chování.

- 1) Kontakty dospívajících mezi sebou spíše jen ojedinělé. Někdy byli již na první schůzce, ale nedošlo ještě k líbání.
- 2) Lehký petting. Pro tento stupeň sexuálního vývoje je charakteristické, že došlo již k líbání a často také ke stimulaci prsou přes oděv.
- 3) Intenzivní petting. Prsy drážděny přímo, dráždění pohlavních orgánů rukou, ale bez pohlavního spojení.
- 4) Došlo k prvnímu pohlavnímu styku.
- 5) Pohlavní styk s více nežli jedním partnerem.“ (<http://web.quick.cz>)

4. PORUCHY SEXUÁLNÍ IDENTITY

„Pohlavní příslušnost člověka je určena geneticky, které je dáno pohlavními chromozomy, gonadálně, hormonálně a také psychicky. Psychickou příslušnost k pohlaví nazýváme pohlavní identitou. Předpokládá se, že v předním hypothalamu existují centra pro pohlavní identitu a pro sexuální orientaci, která mohou být během nitroděložního života (nejpravděpodobněji během druhého trimestru) ovlivněna fetálními androgeny.“
(<http://www.translide.cz>)

M. Vágnerová (1997) člení prenatální období následovně, na 3 fáze:

1) **Fáze oplození, uhnízdění blastocytu a vytvoření 3 zárodečných listů**, která trvá přibližně 3 týdny. Již koncem 3. týdne vzniká nervová trubice, která je základem nervového systému.

2) **Embryonální období**, které trvá od 4. do 12 týdne. **Je to doba, v níž se vytvářejí všechny hlavní orgánové základy.** Vzhledem k intenzivnímu růstu je v tomto časovém úseku embryo citlivé a teratogenní faktory mohou způsobit závažné vývojové vady.

3) **Fetální vývoj** trvá od 12. týdne do narození. V této době se dokončuje vývoj orgánových systémů a některé z nich již začínají fungovat.

„Ontogeneticky předpokládáme schopnost uvědomit si a vyjádřit svou pohlavní identitu v předškolním věku, nejčastěji ve 4.-5. roce. Za kritické období při jejím dotváření lze považovat věk kolem druhého roku života. Později ve školním věku je vědomí pohlavní dichotomie potvrzováno zejména tzv. homosociálním chováním, tedy vyhledáváním přátel stejného pohlaví, a naopak odmítáním nebo lhostejností k pohlaví opačnému. Součástí těchto vztahů je i formování typických zájmů a vyhledávání her pohlavně typických. Ještě výraznější diferencující faktor je nezájem o aktivity, tradičně náležící pohlaví opačnému. Přestože se i tady uplatňují psychosociální faktory, zejména vliv otců a vrstevníků, je tento výběr usměrňován především již vzniklou pohlavní identitou na nevědomé úrovni.“
(<http://www.planovanirodiny.cz>)

4.1. Úplná a neúplná inverze

„Rozeznáváme jednak úplnou inverzi pohlavní identity – transsexualismus, a dále neúplné, kam patří poruchy pohlavní identity v dětství a transvestitismus dvojí role. Pouze při transsexualismu hovoříme o jádrové, zcela inverzní změně vnímání vlastního pohlaví. Při ostatních poruchách se spíše jedná o změněnou sexuální roli a nejednoznačnou jádrovou identitu. Chování či cítění odpovídající druhému pohlaví má přechodný a neerotický charakter.“ (<http://www.translide.cz>)

Poruchy pohlavní identity představují podle nově přijaté mezinárodní klasifikace samostatnou položku F 64 a dělí se následovně:

Transsexualizmus

Přání žít a být akceptován jako člen opačného pohlaví. Obvyklý je pocit nespokojenosti s vlastním anatomickým pohlavím nebo pocit jeho nevhodnosti a přání hormonálního léčení a chirurgického zásahu, aby tělo odpovídalo (pokud možno) preferovanému pohlaví.

Transvestitizmus dvojí role

Občasné nošení šatů opačného pohlaví pro potěšení ze zkušeností dočasné příslušnosti k opačnému pohlaví, ale bez přání trvalejší změny pohlaví nebo korektivního chirurgického zásahu. Převlékání není doprovázeno sexuálním vzrušením, na rozdíl od fetišistického transvestitizmu.

Porucha pohlavní identity v dětství

Poruchy, které se obvykle prvně projevují v raném dětství (v každém případě před pubertou), charakterizované přetrvávající intenzivní tísní z daného pohlaví, současně s přáním být (nebo trváním na tom, že je) opačného pohlaví. Přetrvávající zabývání se oblečením nebo činnostmi opačného pohlaví anebo odmítáním vlastního pohlaví. Tyto poruchy se pokládají za relativně vzácné a neměly by se zaměňovat s mnohem častější nekonformitou se stereotypním chováním v sexuální roli. Diagnóza poruchy pohlavní identity v dětství vyžaduje hlubokou poruchu normálního pocitu mužství nebo ženství. Pouhé klukovské chování u dívek a dívčí chování chlapců není pro tuto diagnózu dostatečné.

4.2. Poruchy sexuální preference (parafilie)

„Parafilie je psychiatrické a sexuologické označení pro ty varianty konstitučních, zpravidla vrozených vlastností sexuality, které jsou v příslušné kultuře (zemi a době) považovány (obecně nebo rozhodujícími institucemi) za poruchu osobnosti (její motivační složky) nebo jejichž specifické projevy jsou považovány za poruchu chování nebo za neobvyklé (nenormální). Osoba s parafilii, je-li třeba ji takto nazývat, se označuje jako parafilik.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

„Některé parafilie jsou charakterizovány specifickým nasměrováním erotického zájmu (jde o svého druhu sexuální orientace) na určitý typ osob, věcí nebo situací apod. Tyto parafilie se projevují zejména v citové rovině (tedy v negenitálních, takzvaných úvodních fázích erotické interakce), ale většinou jsou zachytitelné i specificky silnější genitální reakce na takové podněty.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

„Jiné parafilie se vyznačují specifickou dynamikou sexuálně motivačního systému, například přeskokováním nebo naopak zvýšenou intenzitou některých fází erotické interakce, například přeskokováním fáze něžnosti a dvoření (patologická sexuální agresivita) nebo naopak zbytnění některých složek interakce (frotérství, sadomasochismus, exhibicionismus).“ (<http://cs.wikipedia.org>)

„Parafilici jsou někdy mylně pokládáni za násilníky. Drtivá většina těchto lidí se se svými erotickými touhami, fantaziemi či praktikami vyrovná bez porušení zákona a to buď v ústraní nebo s odpovídajícími partnery.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Mezinárodní klasifikace nemocí, poruch a stavů (MKN-10) nazývá příslušnou kapitolu F 65 „**Poruchy sexuální preference**“.

V následujících podkapitolách uvádíme příklady poruch sexuálních preferencí.

4.2.1. Fetišismus

„Spoléhání na některý neživý předmět jako podnět pro sexuální vzrušení a uspokojení. Mnohé fetiše jsou extenzí lidského těla, jako oděvní součásti a obuv. Jiné běžné příklady jsou charakterizovány určitou strukturou hmoty, jako jsou guma, plastické hmoty nebo kůže. Fetišové objekty se různí ve své důležitosti pro daného jedince. V některých případech jednoduše slouží ke zvýšení sexuálního vzrušení, kterého je

docilováno normálními cestami (např. nutí-li vlastního partnera k tomu, aby nosil určitý oděv). Fetišizmus by se měl diagnostikovat pouze tehdy, jestliže je fetiš nejdůležitějším zdrojem sexuální stimulace nebo je podstatný pro uspokojující sexuální odezvu. Fetišistické fantazie jsou obvyklé, avšak nestávají se poruchou, pokud nevedou k rituálům, které jsou nutkavé a nepřijatelné tím, že narušují sexuální styk a vyvolávají u jedince tíseň. Fetišizmus je téměř výlučně omezen na muže.“ (Mezinárodní klasifikace nemocí, poruch a stavů; F65.0)

4.2.2. Fetišistický transvestitizmus

„Nošení šatů opačného pohlaví především proto, aby se dosáhlo sexuálního vzrušení. Tuto poruchu je třeba odlišovat od pouhého fetišizmu tím, že fetišistické předměty nebo oblečení nejsou pouze nošeny, ale jsou upraveny tak, aby se vytvořilo vzezření osoby opačného pohlaví. Obvykle se nosí více než jeden předmět, často úplné vybavení, včetně paruky a kosmetiky. Fetišistický transvestitizmus je odlišen od transsexuálního transvestitizmu jasnou souvislostí se sexuálním vzrušením a silným přáním odstranit oblečení, jakmile se dostavil orgasmus a sexuální vzrušení klesá. Transsexuálové obvykle referují o historii fetišistického transvestitizmu jako o dřívější fázi. Ta pak představuje určité stadium ve vývoji transsexualizmu.“ (Mezinárodní klasifikace nemocí, poruch a stavů; F65.1)

4.2.3. Exhibicionismus

„Vracející se nebo přetrvávající tendence ukazovat genitál cizím lidem (obvykle opačného pohlaví) nebo lidem na veřejných místech bez výzvy nebo bez záměru intimního kontaktu. Sexuální vzrušení se obvykle, ale ne vždy, dostavuje v době expozice a tento čin je obvykle následován masturbací. Tato tendence se může objevovat pouze v době emočního stresu nebo krizí. Mezi tím bývají dlouhá období bez takového zjevného chování. Exhibicionismus je prakticky omezen na heterosexuální muže, kteří se obnažují před dospělými nebo dospívajícími ženami na veřejném místě, obvykle z bezpečné vzdálenosti. Pro některé je exhibicionismus jedinou možností sexuálního vybití, ale jiní praktikují tento zvyk současně s aktivním manželským životem, i když jejich puzení může být naléhavější při manželských konfliktech. Většina exhibicionistů shledává své puzení obtížně ovladatelným a cizím jejich „Já“. Když se svědek zdá šokovaný, postrašený nebo to

na něho učinilo dojem, vzrušení exhibicionisty to obvykle zvyšuje.“ (Mezinárodní klasifikace nemocí, poruch a stavů; F65.2)

4.2.4. Voyerství

„Vracející se nebo přetrvávající tendence dívat se na osoby při sexuálním nebo intimním chování, jakým je svlékání. To obvykle vede k sexuálnímu vzrušení a masturbaci, aniž o tom pozorovaný objekt ví.“ (Mezinárodní klasifikace nemocí, poruch a stavů; F65.3)

4.2.5. Pedofilie

„Sexuální preference dětí, obvykle prepubertálního nebo časného pubertálního věku. Někteří pedofilové jsou přitahováni pouze dívkami, někteří pouze chlapci, jiní se zajímají o obě pohlaví. Pedofilie je zřídka zjištěna u žen. Ojedinělý incident, zvláště když je pachatelem samotný adolescent, nepředstavuje trvalou a převládající tendenci, která se pro tuto diagnózu požaduje. Avšak mezi pedofily zařazujeme muže, kteří si sice zachovávají preferenci pro dospělé sexuální partnery, ale protože jsou chronicky frustrováni při dosahování vhodných kontaktů, obvykle se obracejí na děti jako na náhradní objekty. Muži, kteří sexuálně obtěžují své vlastní prepubertální děti, se také občas přibližují k jiným dětem, v obou případech jejich chování poukazuje na pedofilii.“ (Mezinárodní klasifikace nemocí, poruch a stavů; F65.4)

5. MEZILIDSKÉ VZTAHY, DĚLENÍ A POSTOJE VE VÝVOJI JEDINCE

Představují zdroj většiny radostí i bolestí v lidském životě. Celý život většině z nás jde o to, hledat tu pravou lásku, se kterou stráví zbytek života. Být spolu v dobrém i zlém, což se přísahá při slavnostním svatebním obřadě, vychovávat děti, předávat své nabyté zkušenosti v životě. Ale v dnešní moderní době, se mnoho lidí raději vyvaruje svatebního obřadu a žijí život „takřka“ bez závazků. Můžou k tomu mít spoustu důvodů, užít si v životě, „stihnout to, co pak už nestihnu, protože na to nebude čas“. Podívat se do zahraničí, nebo vydělat dostatek peněz. Toto je velký rozdíl mezi minulostí a přítomností. O generaci nazpátek, rodiče se brali kolem dvaceti let svého života a zakládali rodiny.

Jsou oblasti společenských vztahů, v níž je preferován vztah člověka k člověku, na rozdíl od vztahů společenských. Interpersonální vztah je mezičlánek od jedince ke společnosti. V průběhu socializace každý jedinec vstupuje do řady sociálních vztahů.

Dělíme na:

Formální vztahy - jsou vymezené určitými neosobními pravidly. Přístup člověka k člověku je veden vnějšími skutečnostmi, jako je jeho moc, autorita nebo sociální pozice. Základem formálních vztahů je obvykle symbolická vzdálenost mezi lidmi, vnější úcta, v rovině jazykové vykáni a pouze určitá konverzační témata. Člověk, který toto nerespektuje, bývá druhými považován za neslušného. (<http://mezilidske-vztahy.euweb.cz>)

Neformální vztahy - mohou být vřelé, emocionálně podložené vztahy, neřízené vnějšími pravidly, ale naopak vedené osobním zájmem. Neformální vztah obvykle znamená symbolickou blízkost, společně sdílenou intimitu, v rovině konverzační tykáni a celou paletu témat, která mohou být předmětem rozhovoru. Základem neformálních vztahů je i osobní pomoc jednoho člověka druhému. (<http://mezilidske-vztahy.euweb.cz>)

5.1. Neformální vztahy

V dalších kapitolách o mezilidských vztazích se zabýváme láskou.

U člověka se „může“ dělit láska do 3 stupňů:

1. bezvýhradné přijetí bližního
2. přátelství
3. erotická láska

„V dnešní době nemůžeme popsat celé bohatství lidské lásky. V těchto třech stupních můžeme použít pojem „láska“, ale vždy v jiném významu. Bezvýhradné přijetí je „láska obecná“, kterou jsme povinni dávat každému člověku, i svým nepřátelům. Přátelství je láska vyhrazena jen významnému počtu osob (jedné nebo více), se kterými se setkáváme na určitých rovinách v životě. Erotická láska je výlučný vztah k vyvolenému člověku, zahrnuje všechny sféry osobnosti, včetně sféry sexuální.“ (<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

„Zdůrazněme však, že tyto tři stupně lásky se od sebe nedají nějak uměle a násilně oddělit, přestože se dají zřetelně charakterizovat. I když se do jisté míry vzájemně prolínají, přece jen má každý druh lásky určité hranice, které ho odlišují od těch ostatních. Zvláště těžké je odlišit od sebe jednotlivé druhy lásky na počátku jejich vývoje, a proto se také mnozí mladí lidé dlouho ptají sami sebe, dříve než se odhodlají k plné citové angažovanosti: "Je to přátelství, nebo láska?" (A. Mickiewicz)“.(<http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz>)

5.2. Důležité aspekty našeho pojetí ve vývoji jedince

5.2.1. 0-5 let

Do tří let

Zde se dítě nejdříve „vzpamatovává“ po porodu. Zvyká si na prostředí, do kterého se narodilo. Jediné, co ho zajímá je máma a jídlo. Člověka, kterého prvně uvidí, uspokojuje jeho potřeby. Postupem času začíná poznávat druhého, a to otce. Dva lidé, se kterými tráví nejvíce času. V tomto období se objevuje láska mezi rodiči a dítětem, tzv. rodičovská láska.

Tři a pět let (předškolní věk, mateřská škola)

V předškolním věku stále přetrvává rodičovská láska, ale už se zde můžou objevovat i jiné podoby. Láska ke hračce. To můžeme vidět, když má dítě oblíbenou hračku a při odebrání je nezvladatelné. Také se zde může vyskytnou i první kamarádství. Láska k opačnému pohlaví, kamarádství, ale také i láska k paní učitelce.

5.2.2. 6-10 let

Zde probíhá velký zlom v životě jedince. Vstup na základní školu. Další vývojový stupeň. Také může přijít první krize v mezilidských vztazích a to ztráta lásky či kamarádství z mateřské školy. Někdy tento přechod těžce dítě nese a dlouho si zvyká na řád školy. Z pohledu vztahů se v tomto období jedinci naskytuje mnoho příležitostí. Nové tváře, prostředí třídy. Zde se více objevují kamarádské vztahy a určitě může vzniknout i první takzvaná láska. Není to láska ve smyslu partnerství („chození spolu“), ale určité citové vazby se zde vyskytují.

5.2.3. 10-14 let

Další přechod a změna kolektivu. Z prvního na druhý stupeň základní školy. Zde začíná nastupovat puberta. Dítě je nezvladatelné a má svůj názor na svět, který si nenechá nikým vyvrátit. Začíná se osamostatňovat, rodina je pro něj jen okrajová. Vyhledává partnerku či partnera, se kterou bude trávit volný čas. Podle našeho mínění se v tomto období vyskytují první pohlavní styky (žáci devátých tříd - viz. praktická část, otázka č. 11) a první lásky. To je velice důležité v dalším období. Při negativních zkušenostech může dojít k vývojové krizi a negativnímu přístupu v oblasti mezilidských vztahů.

5.2.4. 14 a více let

Dospívání. Začátek uplatňování se ve společnosti, dítě si vybírá, na jakou cestu se vydá v životě (studijní či učňovský typ). Opuštění základní a přechod na střední školu. Dítě se dostává do jiného, nového kolektivu. Opět poznává nové lidi. Možnost opuštění rodiny a bydlení na internátech (při studiu mimo bydliště). Zde už si skoro každý prožívá první pohlavní styk. Partnerská láska, uzavírání svatebního sňatku (dvacátý rok života). Kolem pětadvacátého roku zakládání rodiny (viz. praktická část, otázka 12). Zde každý hledá opačné pohlaví na společné soužití. Nastupuje rodičovská láska, tu kterou dostával v mládí, teď předává vlastním potomkům.

6. FORMY SEXUALITY

Člověk si prochází při svém vývoji určitými stavy, které ho ovlivňují v jeho sexualitě. Říká se, že s homosexualitou se člověk rodí. Ale jak jsme se v předešlých kapitolách dozvěděli, jedince ovlivňuje i výchova. Různé špatné vztahy rodičů můžou dotyčného přivést k nesnášené odlišného či stejného pohlaví. Existují 3 druhy sexuality. Rozděluje se podle soužití s pohlavím. Buď stejného pohlaví (Homosexualita), nebo opačného pohlaví (Heterosexualita). Poslední a to třetí formou je vztah k oběma pohlavím (Bisexualita).

Také zde porovnááme postoje v různých státech světa se zaměřením na Českou republiku a USA.

6.1. Homosexualita, porovnání ČR, USA a ostatních států světa

V této kapitole, se budeme zabývat aktuální tematikou v mezilidských vztazích. Homosexuálové v dnešní době mohou podstoupit slib manželský. Také se stávají kuriózní situace, kdy muž, nebo žena, přijdou na svoji orientaci v pozdější době, kdy už v jednom manželství jsou. V mnoha případech už mají i své potomky.

6.1.1. Vymezení pojmu Homosexualita

„*Homosexualita*, někdy nazývaná též *homosexuální orientace*, *homosexuální preference*, *homosexuální zaměření*, *homosexuální založení*, je v lékařském (psychiatrickém) a sexuologickém významu převažující nebo výhradní erotická citlivost (reaktivita) vůči osobám (jedincům) téhož pohlaví. Od konce 19. století, kdy tento pojem (nikoliv jím označovaná skutečnost) vznikl, zhruba do třetí čtvrtiny 20. století byla rozhodujícími lékařskými autoritami považovaná za nemoc nebo poruchu, v současné době ji nejvýznamnější zdravotnické a psychologické instituce považují za vrozenou odlišnost, která není poruchou zdraví.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

„Homosexuální založení se obvykle projevuje celoživotně v citové, vztahové i genitální rovině. Za příznivých okolností bývá spojeno se schopností vytvářet plnohodnotný citový vztah s osobou nebo osobami téhož pohlaví srovnatelný s citovými vztahy heterosexuálně zaměřených osob různého pohlaví. Za nepříznivých okolností může vést k neurotizaci, asociálnímu způsobu života nebo sebevraždě homosexuálně zaměřené

osoby a různým formám společenského odmítání, stigmatizace nebo i k vážnému ohrožení jejího života ze strany společenského okolí.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

6.1.2. Příčiny homosexuality

V určitých případech je těžké vysvětlit příčinu homosexuality. Zda je problém psychického, či biologického charakteru. Obecně se soudí, že: „homosexualita je podmíněna chybným vývojem osobnosti, přičemž zásadní roli tu hrají faktory prostředí“ (Psychiatrický encyklopedický slovník). Nejčastější příčinou podle většiny psychologů jsou pravděpodobně špatné vztahy mezi rodiči dítěte nebo naprostá nepřítomnost jednoho z rodičů, nejčastěji otce. Občas se setkáváme s matkou, která dává svému synovi naprostou péči a neopomene nic, co by mohlo být jejímu synovi překážkou při dosažení mužnosti a sňatkem s jinou ženou.

„Homosexualita je jednou z vývojových variant hypotalamu. Nejedná se tedy o poruchu, ale o variantu. Bylo by nepřesné, kdybychom homosexualitu chápali jako duševní poruchu a patologický stav. Má povahu celoživotní osudové orientace, která je samozřejmou součástí lidských společenství již od počátku kulturní historie lidstva.“ (Jiří Sameš 2004, str. 6)

„K determinaci sexuální orientace dochází mezi druhým a třetím měsícem prenatálního vývoje. Předpokládá se, že k ovlivnění stačí jeden jediný týden vývoje plodu. Kritický je zejména osmý až devátý týden. První pokus o hormonální ovlivnění sexuálního vývoje uskutečnil vídeňský fyziolog Steinach, který během nitroděložního života implantoval zvířatům žlázy opačného pohlaví, a tak ovlivnil jejich chování v dospělosti. Domníval se, že u homosexuálů došlo ke zkřížení ve vývoji pohlavních žláz a u mužů se uplatňují ženské žlázy. Hledal v jejich varlatech tzv. ženské buňky a pokoušel se změnit sexuální orientaci kastrací s následnou transplantací gonád heterosexuálních mužů.“ (Jiří Sameš 2004, str. 7)

O vzniku homosexuality existují zhruba 4 skupiny teorií: (www.planovanirodiny.cz)

1. Teorie o dědičnosti homosexuální orientaci tvrdí, že na vzniku homosexuality se podílí především genetické dispozice. Při výzkumu pohlavních chromozomů u mužů byl na hrotu dlouhého raménka chromozomu X (který získává syn dědičně od matky) nalezen gen či geny, jež jsou pravděpodobně odpovědné za homosexuální orientaci. U lesbických žen však genové zvláštnosti nalezeny nebyly.

2. Teorie o vlivu vývoje lidského plodu v prenatalním období říká, že homosexualita vzniká v prenatalním stadiu vývoje jedince. Mezi 4.-6. měsícem vývoje plodu, kdy probíhá sexuální rozlišení centrální nervové soustavy, dojde k nevyváženosti přísunu hormonů do center zodpovědných za sexuální orientaci. Výsledkem je homosexualita.

3. Teorie o vlivu výchovy a rodinného prostředí pokládá za příčiny mužské homosexuality přítomnost dominantní matky a absenci silného otcovského vzoru v dětství. Slabinou této teorie je, že velmi mnoho heterosexuálů vyrůstalo v rodinách bez otce a s autoritativní matkou, na druhé straně řada homosexuálů pochází z rodiny se zcela tradičním rozdělením mateřské a otcovské role.

4. Teorie vlivu sexuálního zneužití připouští vznik ženské homosexuality vlivem negativního sexuálního zážitku (předčasný sex, znásilnění apod.). Většina pohlavně zneužitých dívek však spíše odmítá vlastní sexualitu vůbec a případný odpor k mužům velmi zřídka kompenzuje náklonností k ženám. Tato teorie v současné době ztrácí v odborných kruzích zastání.

6.1.3. Postoje k homosexualitě

Petr Weiss zmiňuje postoj k homosexualitě již v dávných dobách a různých kulturách. Popisuje následovně: „Ve Starém zákoně byl pohlavní styk muže s mužem trestán ukamenováním a tento negativní postoj k homoerotickým aktivitám přetrvává v křesťanství často i dodnes. Víme však, že kulturní ovzduší starověkého Říma či starých Helénů bylo k těmto projevům velmi tolerantní. I v pozdějších dobách nacházíme v kulturně antropologických srovnáních mnoho zajímavých rozdílů: v době, kdy byly názory tzv. civilizovaného světa na homosexualitu velmi restriktivní a odsuzující (jak tomu bylo například ve viktoriánské Anglii), patřil u tichomořských domorodců pohlavní styk mezi bojovníky a dospívajícími hochy k rituálním úkonům.“

„Do současné doby přetrvávajících transkulturálních rozdílech v pojetí homosexuálního styku svědčí například zvyky kmene Kukuku z Nové Guineje, u kterého je povinně prováděna rituální relace dospělých mužů adolescentními a preadolescentními chlapci. Tímto způsobem, polykáním semene dospělých mužů, se symbolicky zvyšuje maskulinita a virilita dospívajících.“ (<http://www.planovanirodiny.cz>)

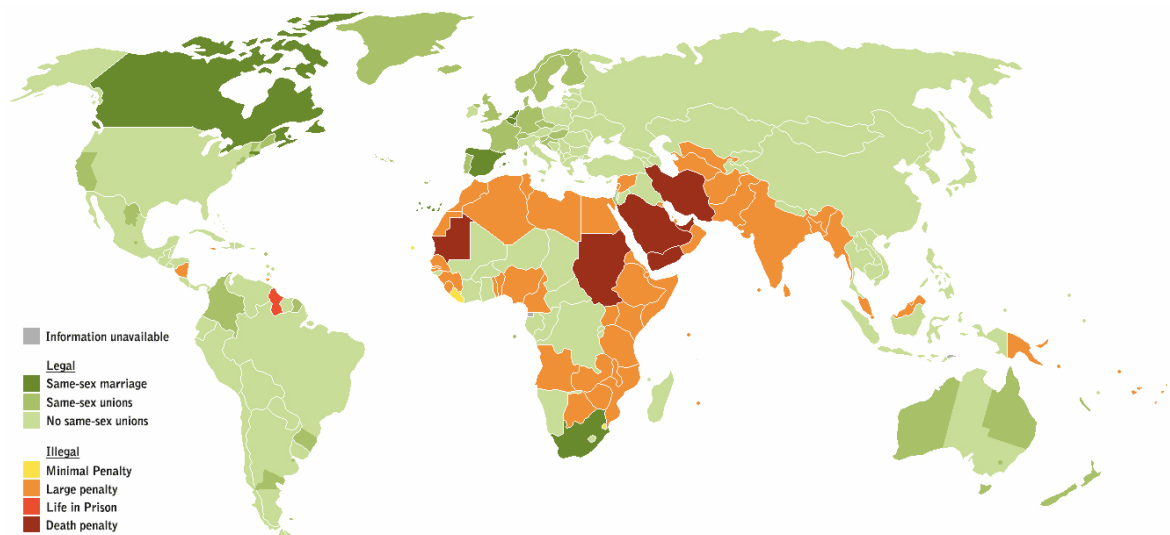
„U nás je však podobné chování v obecném povědomí naopak spojováno s feminitou a je negací maskulinity (Herdt a Stoller, 1990). U kmene Bataků (Sumatra) jsou pro adolescentní chlapce homosexuální styky povinné, tabuizovány jsou však styky orální, zakázány jsou předmanželské heterosociální a později i mimomanželské sexuální kontakty.“ (<http://www.planovanirodiny.cz>)

6.1.4. Právní podmínky homosexuálů; porovnání ČR, USA a ostatních států Světa

„Homosexualita jako založení či zaměření v zemích s moderním právem pravděpodobně nikdy nebyla trestná, některé právní systémy však umožňovaly nebo umožňují znatelnou diskriminaci homosexuálně orientovaných lidí. Omezováno bývá například právo na zaměstnání nebo činnosti v oblasti výchovy a školství, armády a bezpečnostních složek, zdravotnictví atd. V Číně údajně homosexuálně orientované osoby nemají právo uzavřít sňatek s osobou opačného pohlaví. Rovněž římskokatolické církevní právo umožňuje anulaci (zneplatnění) sňatku muže se ženou pro relativní impotenci.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

„V některých státech se do některých částí právního řádu postupně prosazuje ochrana před diskriminací, násilím nebo jinými formami útisku pro sexuální orientaci, a to zpravidla současně s ochranou jiných menšin a ohrožených skupin.“ (<http://cs.wikipedia.org>)

Obr. č. 1. Postavení homosexuálů ve světě

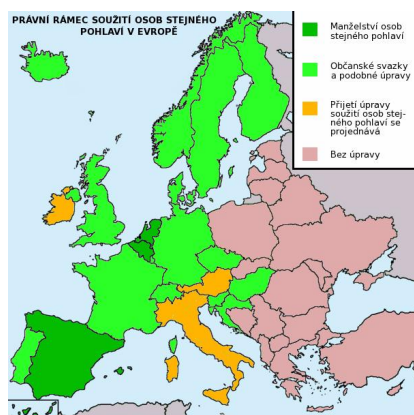

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:World_homosexuality_laws.png

Komentář

Z obrázku č. 1 můžeme vyčíst, jak je brána homosexualita ve světě. Je zde vidět rozdíl mezi vyspělými a zaostalými státy. Ve většině států v Africe je homosexualita nelegální. Může to být zapříčiněno i náboženstvím. To je vidět v arabských státech, kde je homosexualita postihnuta smrtí. Ve většině evropských, asijských a amerických státech se nekladou překážky pro dobrovolný sex mezi osobami téhož pohlaví, pokud již dosáhli věku ze zákona daného státu dostatečného pro provádění sexuálního styku obecně.

Obr. č. 2. Postavení homosexuálů v Evropě

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Evropa-homosexualni.zakony.png>

Komentář

Z obrázku č. 2 je vidět postavení homosexuálů v Evropě. Můžeme tak porovnat Českou republiku s ostatními evropskými státy. Ve státech Beneluxu a Španělska je povoleno homosexuální manželství. V České republice a ve většině západních zemích je povoleno registrované partnerství. Ve Francii byla sodomie vypuštěna z trestního zákoníku v roce 1791, v ostatních zemích započala hlavní vlna odrestňování po roce 1960. V některých státech je přijetí úpravy soužití osob stejného pohlaví v projednání.

6.2. Bisexualita

Další možností, jak trávit sexuální život a partnerské vztahy je bisexualita. Tímto termínem rozumíme celoživotní, neměnný subjekt nezapříčiněný a nezvolený stav, v jehož důsledku je jeho nositel, bisexuál, pohlavně vzrušován a přitahován přibližně stejně silně osobami obou pohlaví (muži i ženami).

„Určité dispozice k bisexualitě má asi většina lidí. Lidský zárodek má základy obou pohlaví dobře patrné až od třetího měsíce a teprve poté nabývá zřetelné povahy pohlaví chromozomálně určené a základy druhého pohlaví jsou potlačeny. Až do puberty jsou bisexuální projevy téměř fyziologické. Výchova a další vlivy sice homosexuální tendence potlačují, ty však můžou přetrvávat, pokud je dotýčný gay či lesbička.“
(<http://www.004.cz>)

Sigmund Freud (1905) ve svých výzkumech uvádí, „že má lidská sexualita bisexuální základ - tzv. vrozená bisexualita. Vycházel z poznání, že v ženském hormonálním obraze sice dominují hlavně ženské pohlavní hormony (estrogen), ale nalezneme i mužské (testosteron). V mužském naopak hlavně mužské, ale i ženské. Za jejich regulaci odpovídá hypofýza. Na tento poznatek po několika desetiletích navázal americký odborník Alfred Kinsey, který ze vzorků 6 000 žen a 5 000 mužů všech věkových kategorií z různých kulturních a sociálních vrstev vytvořil sedmistupňovou škálu (prvním je nula a nejvyšším číslo 6). Jednoznačná heterosexuální orientace dotyčného člověka reprezentovala 0 a číslo 6 výlučně homosexuální orientaci. V pásmu 2 - 4 se tedy nachází bisexualita. Přibližně 13 % mužů uvedlo, že za poslední 3 roky byli převážně homosexuálně orientováni. Protože se obecně odhaduje, že homosexuálním životem žije přibližně do 4% lidí, je výsledný odhad počtu bisexuálů přibližně 10 %.“
(www.wikipedia.org)

6.3. Heterosexualita

Asi nejběžnějším druhem lidské sexuality je právě heterosexualita, nazývaná též heterosexuální orientace, heterosexuální preference, heterosexuální zaměření, heterosexuální založení.

Heterosexualitu je možné definovat jako: „převažující nebo výhradní erotická citlivost (reaktivita) vůči osobám opačného pohlaví, která se zpravidla projevuje citovou náklonností, intenzivnějším prožíváním nebo potřebou citově významných vztahů k osobám opačného pohlaví, schopností se do nich zamilovat, obvykle též specificky vyšší genitální reaktivitou nebo touhou po fyzické blízkosti nebo orgasmických aktivitách ve vztahu k nim.“ (www.wikipedia.org)

„Nejběžnějšími typy heterosexuality jsou ženská androfilie a mužská gynecofilie (gynofilie). V teoretickém modelu, který rozlišuje pouze dvě erotická zaměření, tedy pouze sexuální orientaci, bývají pod pojem heterosexuality zařazována i pedofilní erotická zaměření na osoby opačného pohlaví. Heterosexualita se obvykle klade do protikladu k homosexualitě (viz. kap. 5.2.), případně též k bisexualitě (viz. kap. 5.3).“ (www.wikipedia.org)

7. INTERRUPTCE; POROVNÁNÍ ČR, USA A OSTATNÍCH STÁTŮ SVĚTA

Úplně zvláštní kapitolu věnujeme tomuto problému, vzhledem k aktuálnosti tématu, kdy se řeší zda ano, či ne. Jedna strana akceptuje interrupci a druhá ji odsuzuje. Církev říká, že je to vražda. Přitom odborníci tento výrok vyvracejí. Někdy nastane situace, kdy je interrupce jediným řešením (zdravotní hledisko, sociální nevyzrállost, finanční hledisko,..). Vždy by však měla nastat po zralém uvážení obou partnerů a pouze v situaci, kdy již skutečně není žádné jiné řešení.

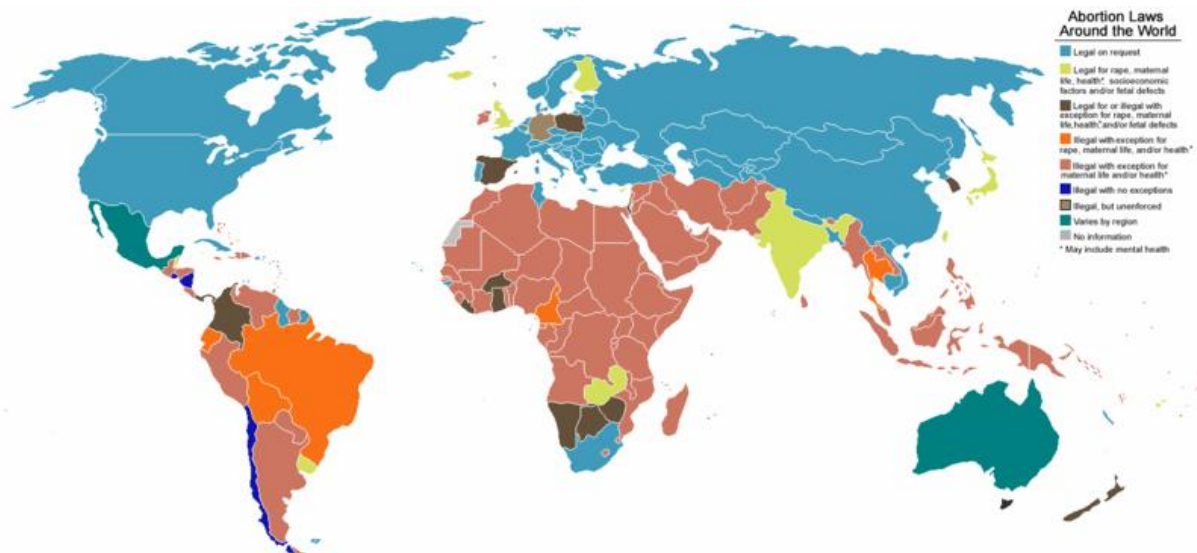
7.1. Vymezení pojmu interrupce

„Interrupce, umělé přerušení těhotenství nebo umělý potrat, je záměrné ukončení těhotenství prostřednictvím chemické látky nebo chirurgického zákroku. Bývá též nazývána prostě potrat, toto slovo ovšem v původním významu znamená samovolné (nezamýšlené) úmrtí plodu před porodem. Interrupce představují velký etický problém, na který se vyskytují ve společnosti přinejmenším dva vyhraněné názory. Z technicko-chirurgického hlediska je miniinterrupce (interrupce v rané fázi těhotenství) běžný lékařský zákrok, se stářím plodu roste i riziko pro zdraví matky, např. riziko neplodnosti. Kromě fyzických komplikací existuje i riziko psychických komplikací v podobě postinterrupčního syndromu.“ (www.wikipedia.org)

7.2. Interrupce ve světě

„Spor o interrupce hraje velkou roli v politice těch států, kde má významný vliv náboženství, např. Polsko, Irsko a USA. Ve státech, kde mají obě skupiny přibližně vyrovnanou sílu, se snaží druhá strana převrátit interrupční zákony pokaždé, když ve volbách získá převahu. Tyto země jsou též často místem hledání „kompromisů“ ohledně doby, do kdy je potrat povolen.“ (www.wikipedia.org)

Obr. č. 3. Právní pojetí interrupcí na mapě světa

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:AbortionLawsMap.png>

Komentář

Na mapě světa si můžeme porovnat Českou republiku s ostatními státy. Opět si zde všímáme rozdíl mezi vyspělými a rozvojovými státy. Dalším vlivem, jak již bylo zmíněno, hraje náboženské vyznání (př. Polsko). Na sever od rovníku převládá modrá barva a to znamená legální přístup, zde je možné podstoupit uměle přerušené těhotenství. Ve většině státech Afriky a Jižní Ameriky je ilegální přístup. Česká republika drží krok s ostatními vyspělými státy. V Německu je interrupce ilegální, ovšem do třetího měsíce není trestána, pokud jí předcházelo „interrupční poradenství“.

7.3. Postoje ve světě, interrupční politika

„V obecné rovině bývají interrupční politiky děleny na liberální a restriktivní. Liberální přístup je spojován s velkým důrazem na individuální volbu ženy, zatímco restriktivní s právy nenarozeného dítěte. Toto dělení je však považováno za nedostačující, protože pomíjí řadu odlišností v rámci těchto kategorií.“ (Minkenberg 2002).

Na to reaguje Yiashi (1993), podle nějž je „základním stavebním kamenem individuální volba a povinnost státu toto právo zajistit. Na základě toho definuje 4 kategorie: legislativu, kdy je možné interrupci na základě žádosti ženy a stát k tomu poskytuje prostředky - např. zdravotní infrastrukturu (Švédsko); brzdicí politiku, kde je

kladen velký důraz na individuální volbu, ale stát neumožňuje ženě jednat na základě jejího vlastního uvážení (USA), restrikce individuální volby, kdy ale stát poskytuje vlastní prostředky (Izrael); a restriktivní politiku, která neumožňuje ani individuální volbu, ani poskytnutí prostředků státem (Irsko)“.

(www.feminismus.cz)

7.3.1. Klasifikace legislativy interrupce podle Minkenberg (2002)

„3 typy interrupční legislativy jako kontinuum ohraničené prioritou individuální volby a pólém, kdy je interrupce nelegální a individuální volba je nahrazena různými výjimkami.

1) model periody (period model): se vyznačuje neomezenou individuální volbou v rámci legislativně definovaného období

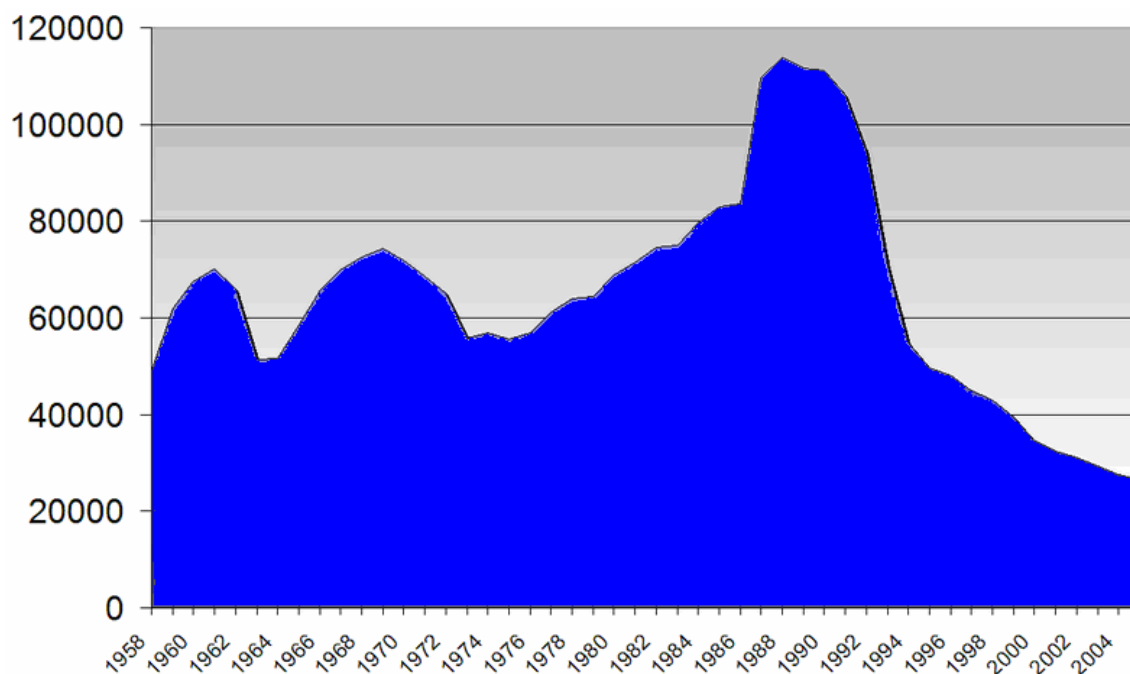
2) indikativní model (indication model): interrupce definována jako výjimka na základě legálních kritérií (obvykle zdravotních)

3) model nouze (distress model): žena může uvést důvod jako situaci, která je definována jako sociální nebo jiná nouze“ (www.feminismus.cz)

7.4. Interrupce v ČR

„Vývoj potratovosti v ČSR a České republice byl ovlivňován vývojem počtu obyvatelstva, legislativními úpravami a rozšiřováním moderních antikoncepčních metod. Umělé přerušení těhotenství se na základě zákona č. 68/1957 Sb. stalo běžným zákrokem, jako regulátor zde fungovaly interrupční komise, které posuzovaly oprávněnost jednotlivých žádostí, avšak činnost komisí byla poměrně formální a povolovaly naprostou většinu žádostí.“ (www.wikipedia.org)

Obr. č. 4. Interrupce v ČR (1958-2008)

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:InterruptceCR.png>

Komentář

Při náhledu na graf jednoznačně vidíme pokles od roku 1990. Prudký nárůst potratů byl zaznamenán v polovině osmdesátých let, kdy byla miniinterrupce povolena a prováděna ženám zdarma. Nebyly dostupné jiné antikoncepce. K úbytku nastalo po roce 1990 a nadále pokračuje. V roce 2006 bylo zaznamenáno kolem 20 000 interrupcí, což v porovnání s rokem 1990, kdy bylo vykonáno přes 100 000 zákroků, je neuvěřitelné.

1. CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hlavním cílem výzkumu je na stanoveném populačním vzorku objasnit sexuální chování mladých lidí a jejich postoje v dnešní době. Na základě získaných dat porovnat českého žáka se studentem stejného věku žijícího v USA a to v rozmezí 14 – 16 let.

Výzkumné šetření bude zahrnovat sexuální vývoj žáka, jeho informovanost, názory, postoje týkající se kontroverzních témat (homosexualita, interrupce). Budou hledány souvislosti s důležitými sociálními vlivy (styl výchovy, působení školy, vliv médií, působení společenských norem).

2. HYPOTÉZY

Na základě vlastních zkušeností a na základě prostudované odborné literatury byly stanoveny následující hypotézy:

- 1) Větší zastoupení otlých žáků a s náboženským vyznáním se vyskytuje v USA.
- 2) Z hlediska nástupu menstruace a poluce nebudou rozdíly mezi žáky z ČR a USA.
- 3) Jako nejpodstatnější zdroj v otázkách partnerských vztahů a sexuality uvádějí shodně žáci z ČR i USA televizi, internet. Rodina, škola a literatura jako slabší zdroj informací.
- 4) Většina žáků z ČR i USA už „s někým chodili“ (prožili si první lásku), ale bez sexuální konzumace, čili jsou dosud panny, panicové a první vykonání sexuálního styku plánují na 17 rok svého života.
- 5) Čeští žáci pod vlivem společensko-ekonomických změn často preferují volný partnerský svazek (bez uzavření manželství), který plánují na pozdější dobu než žák z USA, který preferuje manželství díky větší náboženské víře a odlišné mentalitě.
- 6) Většina žáků z ČR i USA mají přehled o základním výskytu antikoncepcí. Určité rozdíly budou při nesouhlasu s interrupcí z důvodu náboženské víry.
- 7) Pro většinu žáků z ČR i USA pojem AIDS znamená zákeřná nemoc, která dokáže zabít. V dnešní době je tento problém dostatečně zdůrazněn a vědí, jak se toto onemocnění přenáší, jak se mohou nakazit a vědí, jak se proti tomu chránit.
- 8) Většina žáků z ČR i USA přijímá homosexualitu, neodsuzuje ji. Zařadili ji do přirozeného rejstříku sexuálního chování.

- 9) Většina žáků z ČR i USA dokáže vyjmenovat základní mužské a ženské pohlavní orgány. Dokáže popsat stručně proces oplození.

3. SCÉNÁŘ ŠETŘENÍ

3.1. Cílová skupina

Cílovou skupinou diplomové práce jsou pubescenti – viz. definice pojmů. Z praktických důvodů byl výzkumný vzorek omezen na žáky posledních tříd základní školy v České republice. V USA byl výzkumný vzorek použit u stejně starých studentů, což je rozmezí 14 – 16 let. Jedním z důvodů výběru byla věková homogenita. Čím menší je věkový rozdíl mezi respondenty průzkumu, tím vyšší míru reliability tento průzkum vykazuje. Věkový rozdíl by nevykazoval podstatu výzkumu. Výběr této věkové skupiny je jednoznačný. Kolem patnáctého roku života se žák nachází v období nazývané puberta. V tomto období má různé názory na svět, na kontroverzní témata, postoje k sexualitě a toto je hlavní cíl praktické části diplomové práce. Zhodnotit tyto názory. Také zde musíme brát v potaz spolehlivost dotazníků. Jejich pravdivost na zodpovězené otázky.

3.2. Výzkum

Po vypracování dotazníku a jeho prokonzultování byla následujícím krokem další konzultace s žákem základní školy. S žákem jsem prošel jednotlivé otázky, u kterých mi zmínil pochopení, či nepochopení jednotlivých bodů podle čehož jsem pak provedl konečnou úpravu.

Konečná podoba dotazníku byla po dohodě s vyučujícím vyplněna anonymně žáky devátého ročníku Základní školy v Lomnici nad Popelkou v hodinách Rodinné výchovy. Do USA byl dotazník zaslán žákům bydlícím ve státě Colorado, město Denver. Zde jim byl dotazník rozdán, žáci ho vyplnili ve svém volném čase a následně byl naskenován a poslán přes e-mail do Čech. Dotazníky byly předány v tištěné podobě na formátu A4 – jednostranně. Průzkumu se účastnilo 25 žáků z České republiky a 25 studentů z USA.

4. METODIKA ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT

Získaná data byla zpracována statisticky, kdy byly vytvořeny tabulky pro jednotlivé otázky a k nim přiřazen počet té které odpovědi s podružným rozdělením žáci z ČR – studenti z USA a převedení na procentuální zastoupení odpovědí. Dále následuje porovnávání odpovědí mezi ČR a USA. V prvních dvou otázkách je porovnání pohlaví z jednotlivých států. Toto zpracování nám dává statistický přehled o různých odlišnostech či shodě v sexuálním vývoji žáků, postojů, názorů na sexualitu a jejich informovanosti v oboru.

U otázek č. 2, 10, 12, 13, 14 (viz. příloha 1) byl vypočítán průměr získaných dat a dán do porovnání mezi oběma zeměmi.

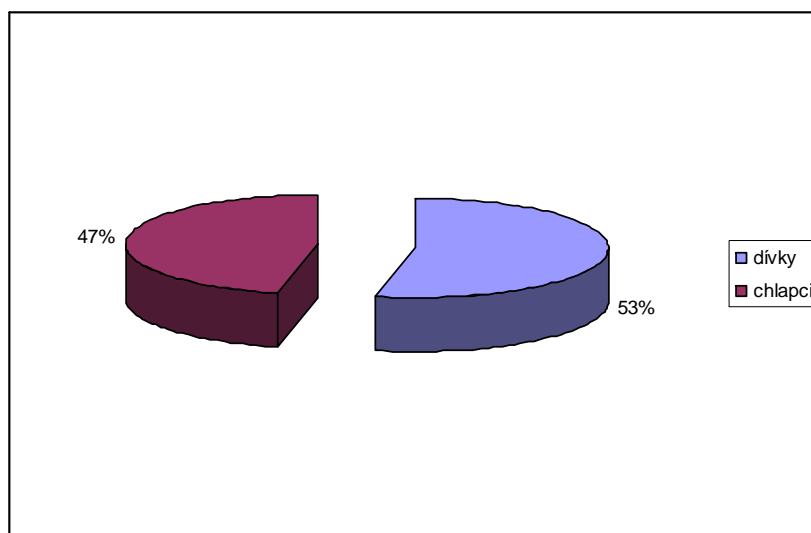
U otázek č. 15, 16, 18, 21, 22 (viz. příloha 1), kde měli žáci možnost volné odpovědi, byly rozebírány odpovědi nejčastější.

Pro přehlednost tohoto vyhodnocení byly vytvořeny podílové a sloupcové grafy.

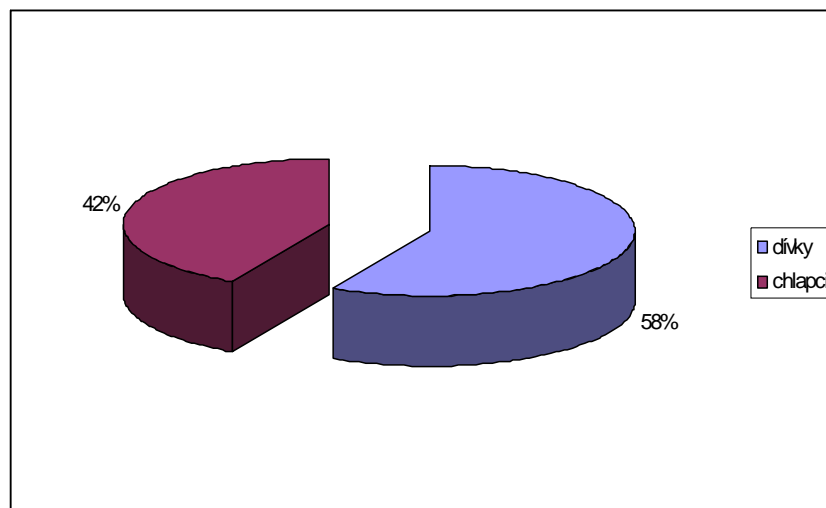
5. Řešení a výsledky diplomové práce

5.1. Podíl chlapců a dívek v průzkumu

Graf č.1: Podíl chlapců a dívek v průzkumu ČR

Graf č. 2: Podíl chlapců a dívek v průzkumu USA

Komentář

Na první pohled je vidět, že v obou případech převažuje ženské pohlaví. Toto dokazuje rozložení pohlaví ve třídě ČR. Podíl chlapců a dívek v USA byl vybrán náhodně. V průzkumu se nebere ohled na ženské a mužské pohlaví, výjimkou jsou první dvě otázky. Dále se posuzují obě pohlaví společně a porovnávají se údaje mezi ČR a USA.

5.2. Fyzický vzhled respondentů a jejich náboženské vyznání

S respondenty se seznamujeme z pohledu určení pohlaví a jejich fyzického vzhledu (viz. graf č. 3 a 4) Také se zde zmiňuje náboženské vyznání (viz. graf č.5), které je v oblasti sexuality velmi důležité a nemělo by se na tento podstatný bod zapomínat. V neposlední řadě uvádějí věk výskytu první menstruace (dívky) a poluce (chlapci) (viz graf č. 6 a 7) .

Tuto problematiku zkoumají následující otázky:

Doplň prosím: pohlaví:..... věk:..... vyznání.....

výška:..... váha.....

Pro chlapce: V kolika letech si měl poprvé poluci?.....

Pro dívky: V kolika letech si dostala poprvé menstruaci?.....

K tomuto tématu byly stanoveny následující hypotézy:

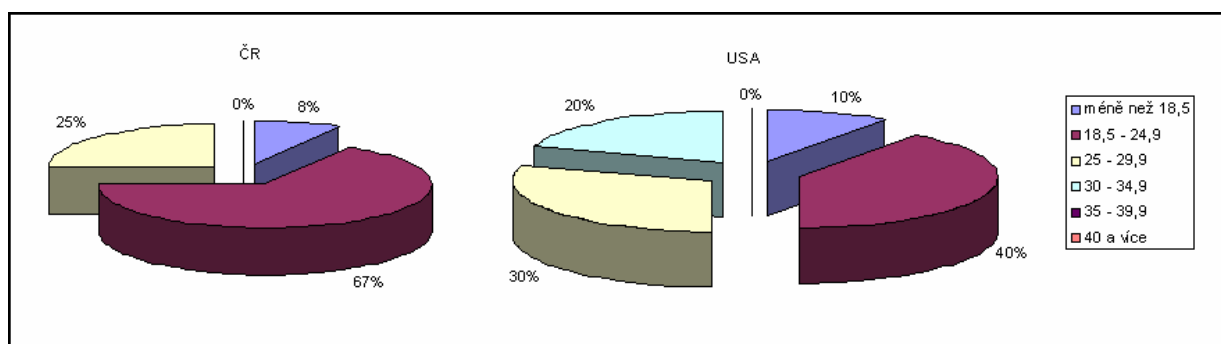
Větší zastoupení otlých žáků a s náboženským vyznáním se vyskytuje v USA.

Z hlediska nástupu menstruace a poluce nebudou rozdíly mezi žáky z ČR a USA.

Doplň: výška, váha, věk

Nejprve jsme se zabývali fyzickým vzhledem. Zde jsme použili metodu výpočtu BMI (body mass index – index tělesné hmotnosti) pro srovnání žáků v ČR a USA.

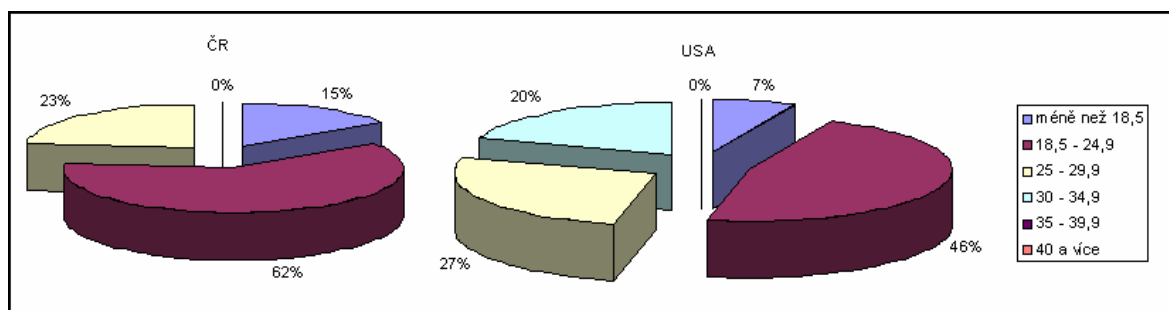
Graf č. 3: Porovnání BMI u chlapců

Komentář

Grafické vyhodnocení BMI u chlapců je jednoznačné. U českého žáka převahuje výskyt v kategorii 18,5 – 24,9 což znamená normální váhu. V porovnání s USA je vidět výskyt ve více kategoriích. V kategorii 30 – 34,9 se český žák nevyskytuje a studentů USA je zde zastoupeno 20%.

Graf č. 4: Porovnání BMI u dívek

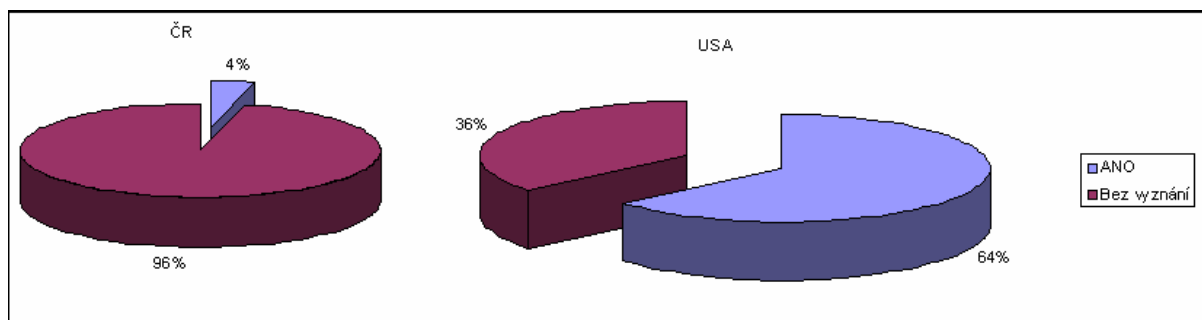
Komentář

I u dívek se projevil rozdíl. 62% českých žákyň se vyskytuje v kategorii 18,5 – 24,9; žákyň v USA se v této kategorii vyskytuje 46%. V kategorii 30 – 34,9 se nevyskytuje ani jedna česká dívka na rozdíl od studentek USA, kterých je v této kategorii 20%.

Kategorie 30 – 34,9 BMI určuje už obezitu s 1. stupněm zdravotního rizika. Důvodem tohoto rozdílu jsou zřejmě rozdílné stravovací návyky ve sledovaných zemích a odlišný přístup k pohybovým aktivitám a zdravému životnímu stylu.

Doplň: náboženské vyznání

Graf č. 5: Porovnání náboženského vyznání

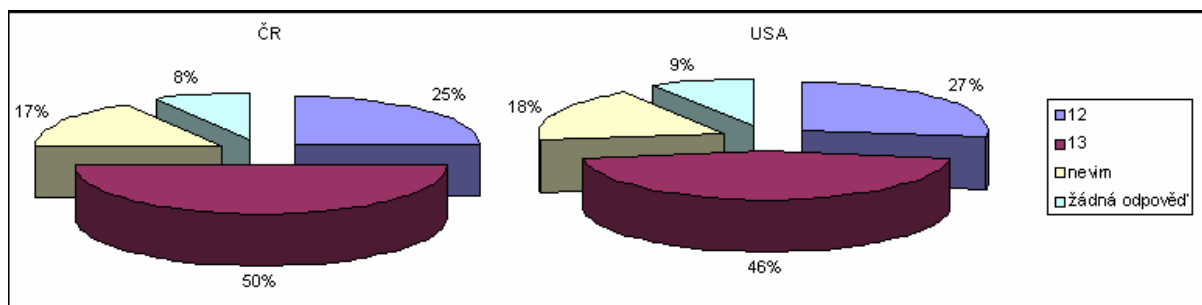

Komentář

Otázka náboženství je v ČR jednoznačná, jen malé procento mladistvých je věřících. Zřejmě se jedná o pozůstatek komunismu, kdy byla víra zavrhována. V USA je počet věřících podstatně vyšší. Rozdílnost náboženského vyznání je postavena na různé výchově v rodinách. Čeští rodiče nevedou své potomky k víře, vzhledem k tomu, že jsou sami většinou nevěřící. V USA je „takřka“ povinnost jít v neděli dopoledne do kostela.

Pro chlapce: V kolika letech jsi měl poprvé poluci?

Graf č. 6: Věkový rozdíl prvního výskytu poluce

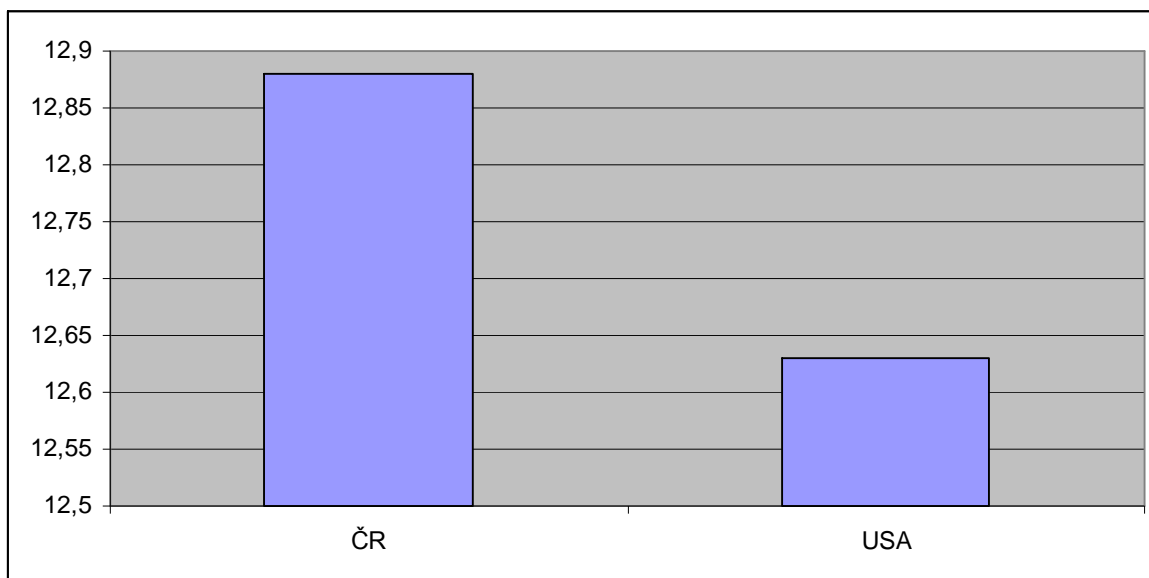

Komentář

Chlapci obou států odpověděli téměř shodně a to z 50% ve 13ti letech. Někteří na tuto otázku neodpověděli (zřejmě ze studu) a nebo odpověděli, že si věk nepamatují.

Průměrný věk prvního výskytu poluce u chlapců

Graf č. 7: Porovnání průměrného věku prvního výskytu poluce

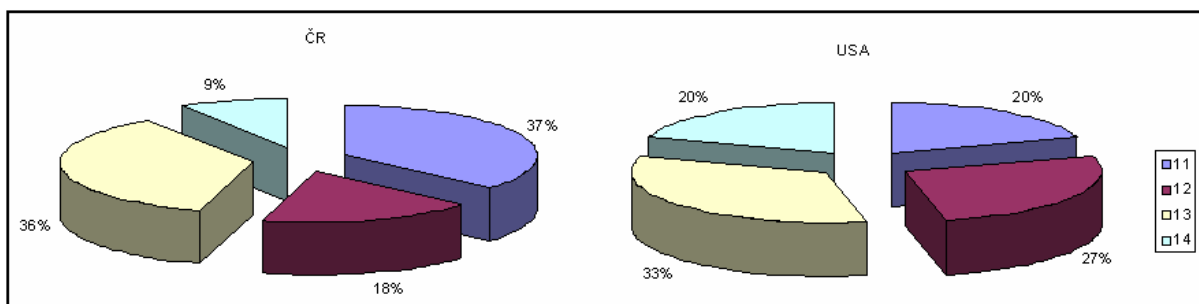

Komentář

Ani výpočet průměrného věku první poluce neukázal zásadní rozdíl mezi mladistvými obou států (0,25 roku je minimální rozdíl).

Pro dívky: V kolika letech si měla poprvé menstruaci?

Graf č. 8: Porovnání věkového rozdílu výskytu první menstruace

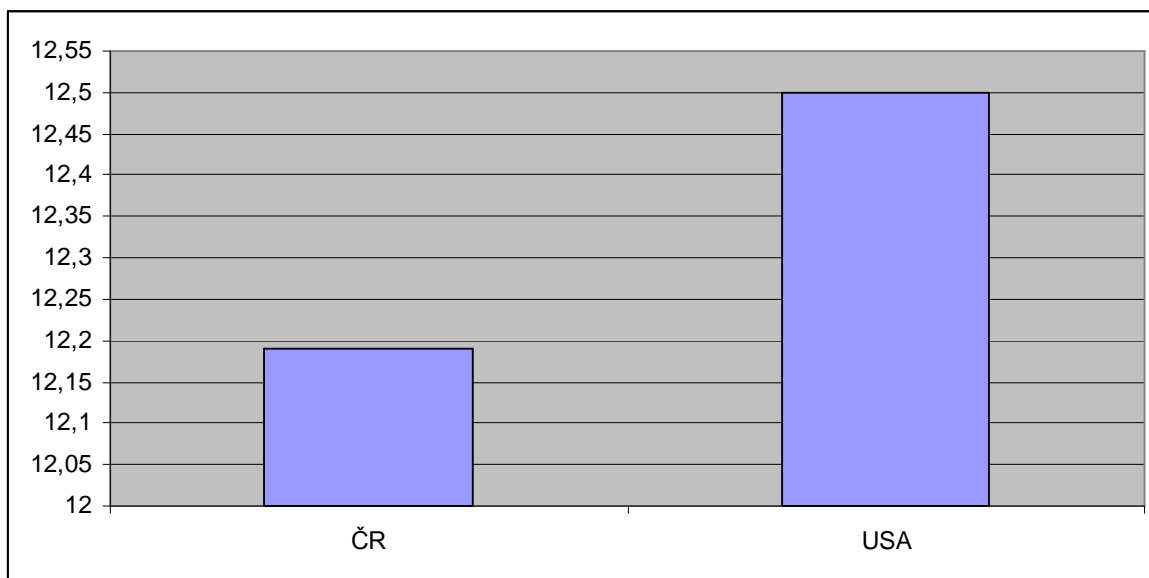

Komentář

Oproti chlapcům je zde určitý rozdíl. Na první pohled je zřejmé zastoupení čtyř kategorií - v rozmezí jedenáct až čtrnáct let. 37% českých dívek dostalo poprvé menstruaci už v jedenácti letech, zatímco v USA pouze 20%. Okolo čtrnáctého roku poprvé menstruovalo 20% dívek USA, zatímco v ČR je to pouhých 9%. České dívky dospívají o něco dříve.

Průměrný věk prvního výskytu menstruace u dívek

Graf č. 9: Porovnání průměrného věku prvního výskytu menstruace

Komentář

Výpočet průměrného věku výskytu první menstruace neukázal zásadní rozdíl (0,31 roku je minimální rozdíl).

Vyhodnocení hypotéz

Větší zastoupení otlých žáků a s náboženským vyznáním se vyskytuje v USA.

Platnost hypotézy se potvrdila

Z hlediska nástupu menstruace a poluce nebudou rozdíly mezi žáky z ČR a USA.

Platnost hypotézy se potvrdila částečně.

5.3. Rodina, rodinné klima

Předmětem výzkumu dále bylo rodinné prostředí. Z dotazníku mělo vyplynout, v jakém prostředí dítě vyrůstá a jak je v jeho rodinném prostředí spokojeno. K problematice se vztahovaly následující otázky:

Žiji v rodině: a) s oběma rodiči

b) pouze s matkou

c) pouze s otcem

d) s rodiči a prarodiči

e) u prarodiče

f) u jiného příbuzného

g) nežiji v rodině (dětský domov)

Co pro mě znamená rodina: (zaškrtni správnou odpověď-může být i více variant)

a) Vše

b) pocit bezpečí

c) láska

d) domov

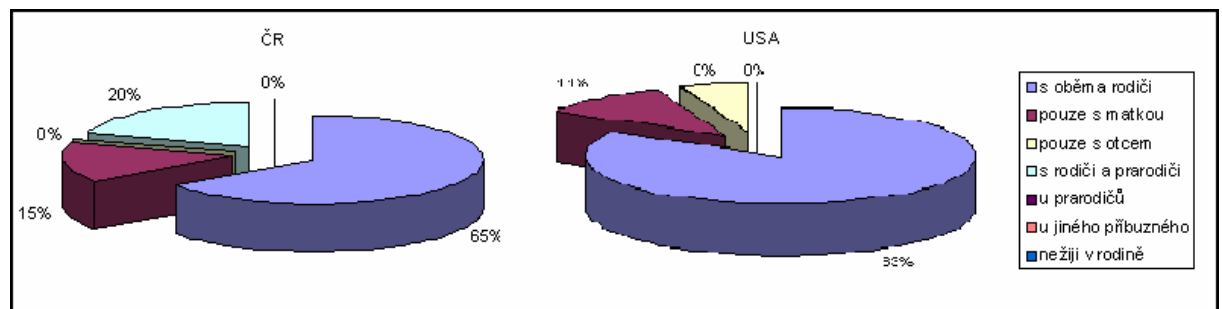
e) nenávisť a hádky

f) péče

g) něco jiného (doplň)

Žiji v rodině:

Graf č. 10: Porovnání rodinného prostředí

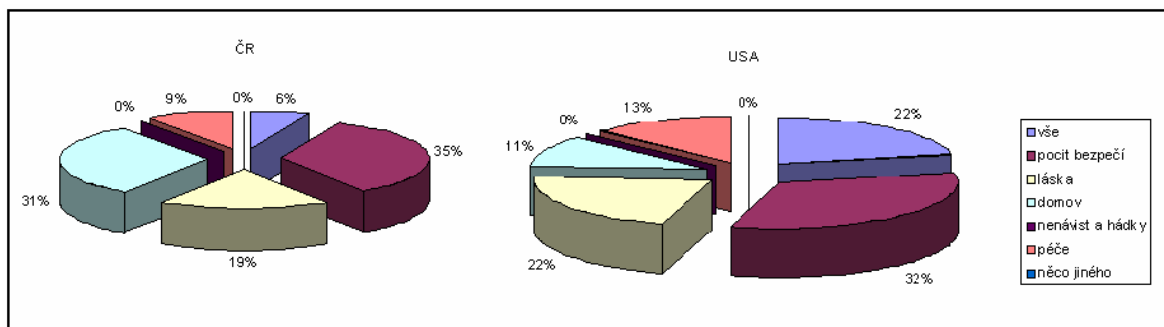
Komentář

Tato otázka vedla k porovnávání rodinného prostředí. Ani jeden z dotazovaných neuvedl, „nežiji v rodině“ a „u jiného příbuzného“. 20% českých žáků bydlí s rodiči a prarodiči v jednom domě. Tato odpověď se v USA nevyskytuje. Zhruba stejná část zkoumané populace (v ČR i USA) žije pouze s matkou – 11-15%. Pouze u otce nebydlí ani jedno dotazované dítě. Zřejmě je to způsobeno tím, že mezi matkou a dítětem vzniká během výchovy silné citové pouto, což dokazuje i další výzkum. Při rozpadu rodiny je obvyklé v ČR i USA, že dítě je svěřeno do péče matky.

Co pro mě znamená rodina:

- a) vše
- b) pocit bezpečí
- c) láska
- d) domov
- e) nenávisť a hádky
- f) péče
- g) něco jiného

Graf č. 11: Rodinné klima

Komentář

Na otázku: „Co pro ně znamená slovo rodina?“, se žáci měli zamyslet nad tím, zda jsou ve svém rodinném prostředí spokojeni. Z nabídky mohli vybrat více než jednu odpověď. Na první pohled je patrné že žádný žák není ve své rodině nespokojen. Neobjevila se zde žádná odpověď typu „nenávisť a hádky“. Jak u českého, tak i amerického mladistvého se většinou objevovali pozitivní hodnocení rodinného klimatu. U amerických studentů převažovala odpověď „všechno“ a „pocit bezpečí“. Zřejmě je to opět způsobeno větším množstvím věřících a jejich přístupem k rodině.

Slovní vyhodnocení

Nebyla zde použita žádná hypotéza. Záměr byl zjistit v jakém prostředí vyrůstají žáci v různých zemích s různou mentalitou. Většina rodičů je dnes podstatně více zapojena do pracovního procesu než dříve. Na své potomky mají málo času. V současné době je složité zabezpečit rodinu ekonomicky. I přes tyto negativní jevy všichni dotazovaní shodně odpověděli, že se v rodinách cítí dobře. Nikdo nepovažuje rodinné prostředí za nepříjemné.

5.4. Zdroj informací v oblasti sexuality a partnerství

Dále jsme zkoumali zdroje informací v oblasti sexuality a partnerských vztahů a jejich vliv na sexuální chování a postoje. Zaměřili jsme se na širokou škálu zdrojů.

K této problematice byla položena následující otázka:

O otázkách partnerských vztahů a sexuality jsem získal informace od:

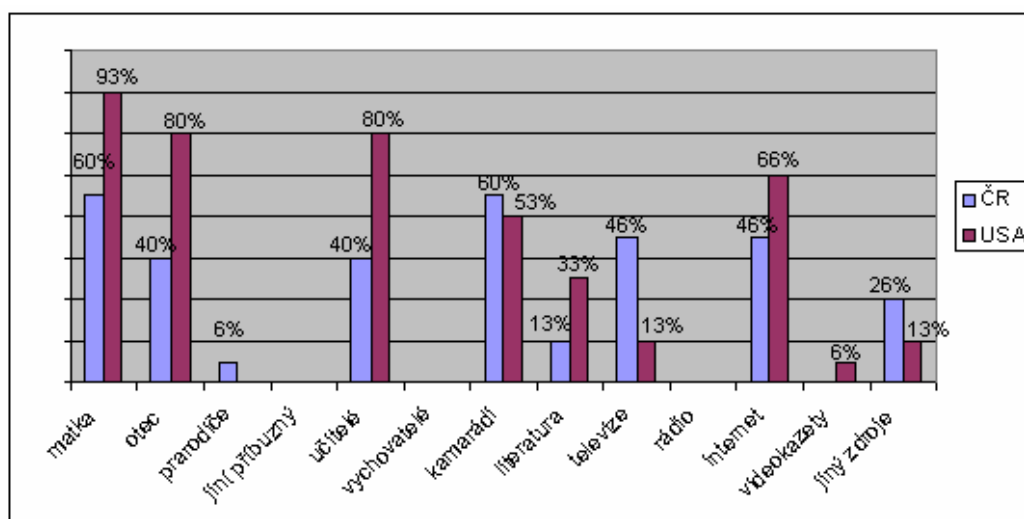
a) matky	h) literatury
b) otce	i) televize
c) prarodičů	j) rádia
d) jiných příbuzných	k) internetu
e) učitelů	l) videokazet
f) vychovatelů	m) z jiných zdrojů
g) kamarádů	

Byla stanovena následující hypotéza:

Jako nejpodstatnější zdroj v otázkách partnerských vztahů a sexuality uvádějí shodně žáci z ČR i USA televizi, internet. Rodina, škola a literatura jako slabší zdroj informací.

O otázkách partnerských vztahů a sexuality jsem získal informace od:

Graf č. 12: Zdroje informací o problematice sexuality

Komentář

V otázce procesu získávání informací z oblasti partnerství a sexuality se jako nejpočetnější zdroj vyskytla matka a kamarádi a to v obou případech. I zde se potvrdily dobré vztahy mezi matkou a dítětem. Dále je patrný vysoký výskyt předávání zkušeností v oblasti vztahů a sexuality mezi kamarády.

Liší se zdroj učitelé. U českého žáka se vyskytuje minimálně, oproti tomu u amerického žáka má větší zastoupení. Je to zřejmě dáno jiným přístupem v oblasti školství.

Za minimální zdroj informací uvádějí dotazovaní prarodiče a literaturu. V dnešní době, získávání informací pomocí internetu, je bohužel literatura opomíjena.

Informace při sledování televize získávají ve větší míře čeští žáci.

Vyhodnocení hypotéz

Jako nejpodstatnější zdroj v otázkách partnerských vztahů a sexuality uvádějí shodně žáci z ČR i USA televizi, internet. Rodina, škola a literatura jako slabší zdroj informací.

Platnost hypotézy se potvrdila částečně..

5.5. Sexuální chování a postoje

K problematice sexuálního chování a postojů byly v průzkumu položeny následující dotazy:

Už jsi „s někým chodil/a?“ Kolik takových vztahů jsi už měl/a?

Ano – ne

Počet vztahů: .....

Kdy/v kolika letech by podle tebe spíš bylo pro člověka vhodné začít s pohlavním životem (tj. mít poprvé pohlavní styk).....

Potvrd' či vyvrát' tvrzení:

Jsem dosud panna, panic

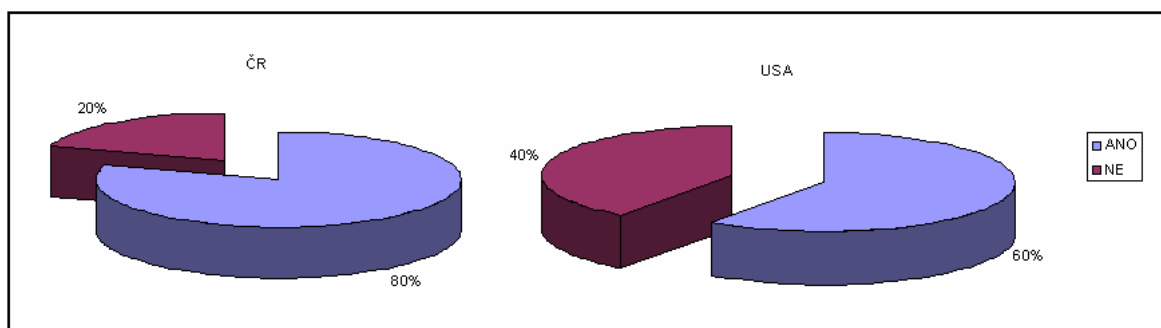
ano – ne

K problematice byla stanovena následující hypotéza:

Většina žáků z ČR i USA už „s někým chodili“ (prožili si první lásku), ale bez sexuální konzumace, čili jsou dosud panny, panicové a první vykonání sexuálního styku plánují na 17 rok svého života.

Už jsi „s někým chodil/a“?

Graf č. 13: Prožití partnerského vztahu

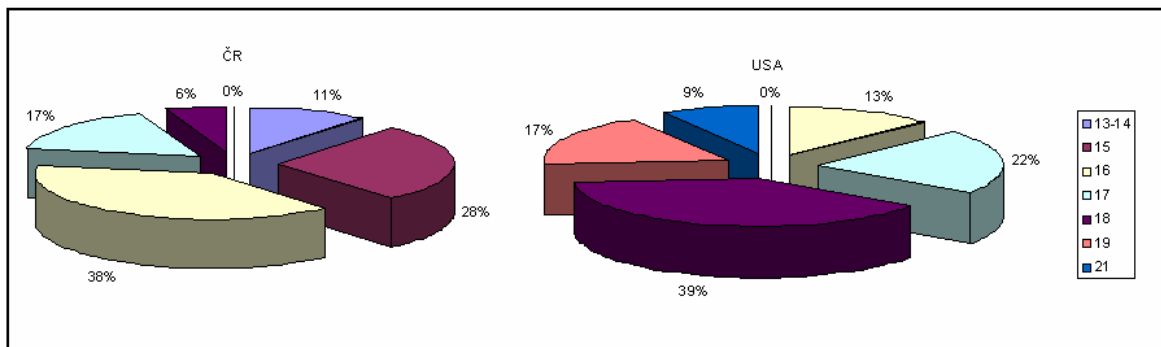

Komentář:

V otázkách partnerských vztahů si povšimněme v porovnání určitého rozdílu. Český žák sledovaného věku již prožil v 80% partnerský vztah. Americký student „jen“ v 60%. Jedná se o poměrně vysoká čísla vzhledem k tomu, že v obou skupinách se jedná o více než polovinu sledované populace.

Kdy/v kolika letech by podle tebe spíš bylo pro člověka vhodné začít s pohlavním životem (tj. mít poprvé pohlavní styk)

Graf č. 14: Názor respondentů na zahájení prvního pohlavního styku

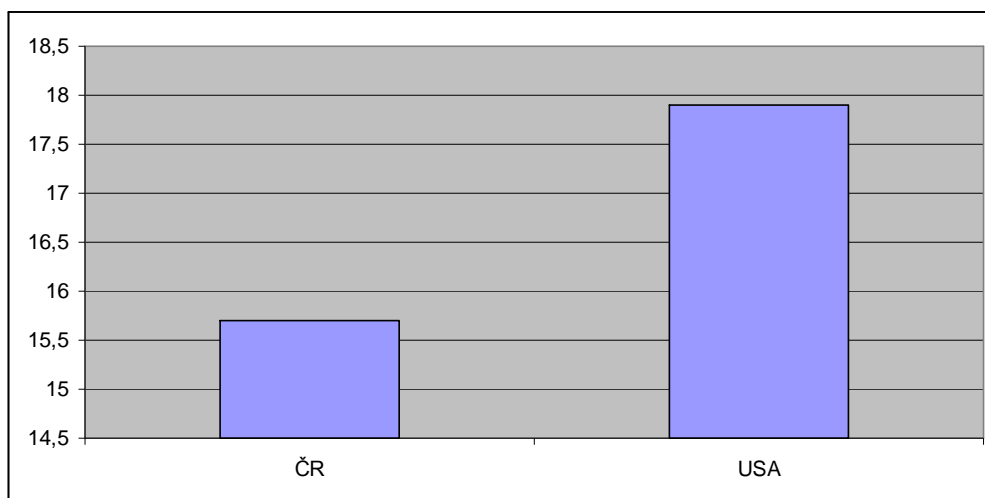

Komentář

Na otázku prožití si prvního pohlavního styku, což znamená vstup do sexuálního života, odpovědělo 11% českých žáků již věkové rozmezí 13-14let. Tento věk se u amerického studenta ani v jednom případě neobjevil. Zde se vyskytl až 16tý rok, který považuje jako ideální nejvíce českých žáků. U amerického studenta se nejčastěji objevoval 18tý rok, což je jistý časový posun proti českému žákovi. Opět zde zřejmě zaujímají významnou úlohu rozdílné mentality, náboženské vyznání, které preferuje sex až po svatbě. Na otázku prvního pohlavního styku má vliv také rozdílná plnoletost v jednotlivých státech.

Průměrný věk v otázce vstupu do sexuálního života

Graf č. 15: Porovnání průměrné věku v názoru o vstup do sexuálního života

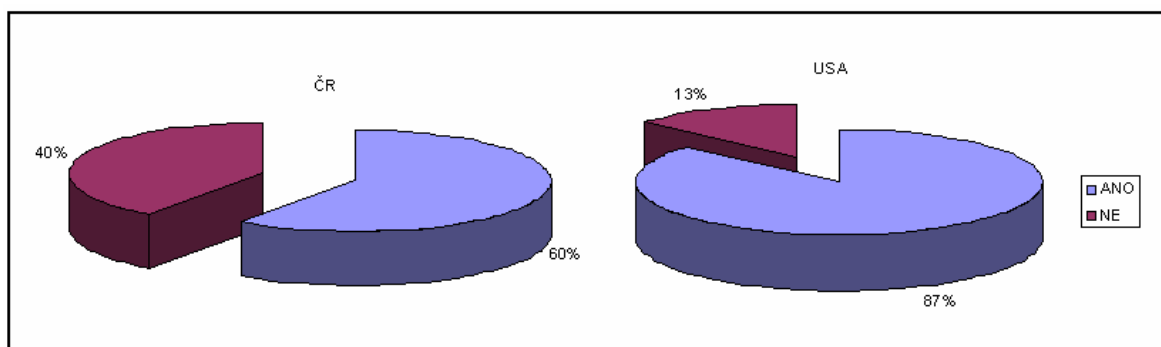

Komentář

Při porovnání průměrného věku o názoru na první sexuální zkušenosti, prožití prvního pohlavního styku se vyskytl poměrně velký rozdíl mezi oběma sledovanými zeměmi. (2,2 roků).

Jsem dosud panna, panic

Graf č. 16: Prožití si prvního pohlavního styku

Komentář

V této otázce se žáci měli přiznat k tomu, zda jsou nebo nejsou panny/panicové. 40% dotazovaných českých žáků odpovědělo že již prožili první sexuální vztah. U amerických studentů se jednalo pouze o 13% dotazovaných. Tyto odpovědi korespondují s předcházejícími dotazy a názory.

Vyhodnocení hypotéz

Většina žáků z ČR i USA už „s někým chodili“ (prožili si první lásku), ale bez sexuální konzumace, čili jsou dosud panny, panicové a první vykonání sexuálního styku plánují na 17 rok svého života.

Platnost hypotézy se potvrdila částečně.

5.6. Partnerské vztahy, názory a postoje

Dalším předmětem šetření byla otázka partnerských vztahů. Jejich názor, postoj a plánování v budoucím rodinném životě.

K této problematice se vztahují následující otázky:

Jaký partnerský vztah preferuješ (nebo budeš v budoucnu preferovat)?

- a) manželství
- b) bez závazků (volný vztah)
- c) sám – bez partnera (partnerky)
- d) je to až za dlouho, tak sem o tom nepřemýšlel/a

V kolika letech plánuješ uzavření sňatku? (Pokud toto v budoucnu plánuješ).....

V kolika letech budeš plánovat 1. dítě?.....

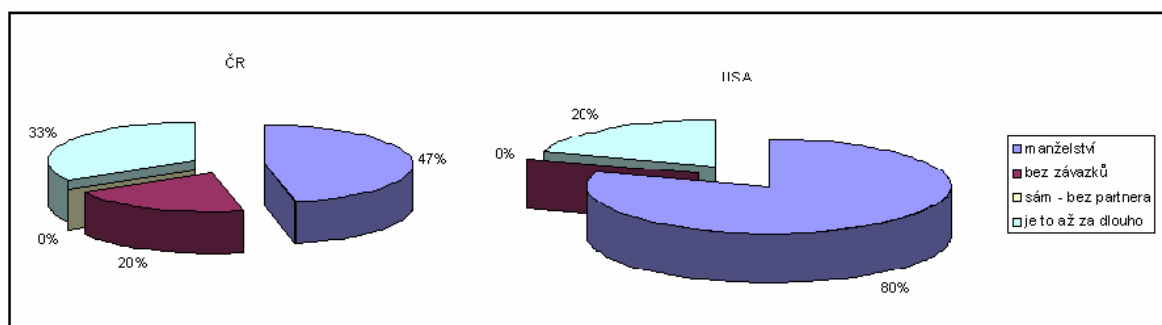
Kolik dětí budeš celkově chtít?.....

K problematice názorů a plánování na partnerské vztahy a budoucí rodiny byla stanovena následující hypotéza:

Čeští žáci pod vlivem společensko-ekonomických změn často preferují volný partnerský svazek (bez uzavření manželství), který plánují na pozdější dobu než žák z USA, který preferuje manželství díky větší náboženské víře a odlišné mentalitě.

Jaký partnerský vztah preferuješ nebo budeš v budoucnu preferovat?

Graf č. 17: Preferování partnerských vztahů

Komentář

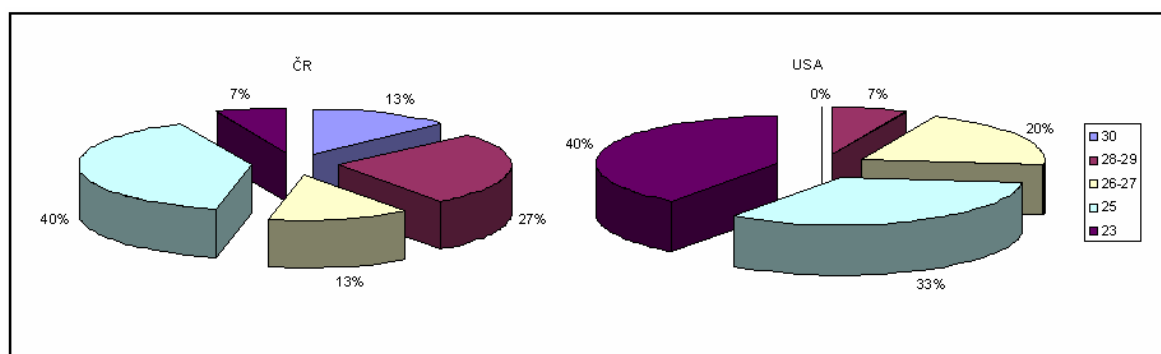
Opět se vyskytuje odlišný názor na otázku partnerských a manželských vztahů. Z odpovědí vyplývá, že český žák preferuje partnerský vztah bez uzavření sňatku. U

amerického studenta z 80% převažuje soužití v manželském svazku. Zřejmě jedním z hlavních faktorů ovlivňujících tento přístup je opět náboženské vyznání americké populace.

V obou případech se nevyskytla odpověď sám bez partnera. Což dokazuje, že již v tomto věku si dotazovaní uvědomují, jak je důležité najít partnera.

V kolika letech plánuješ uzavření sňatku?

Graf č. 18: Plánování uzavření sňatku

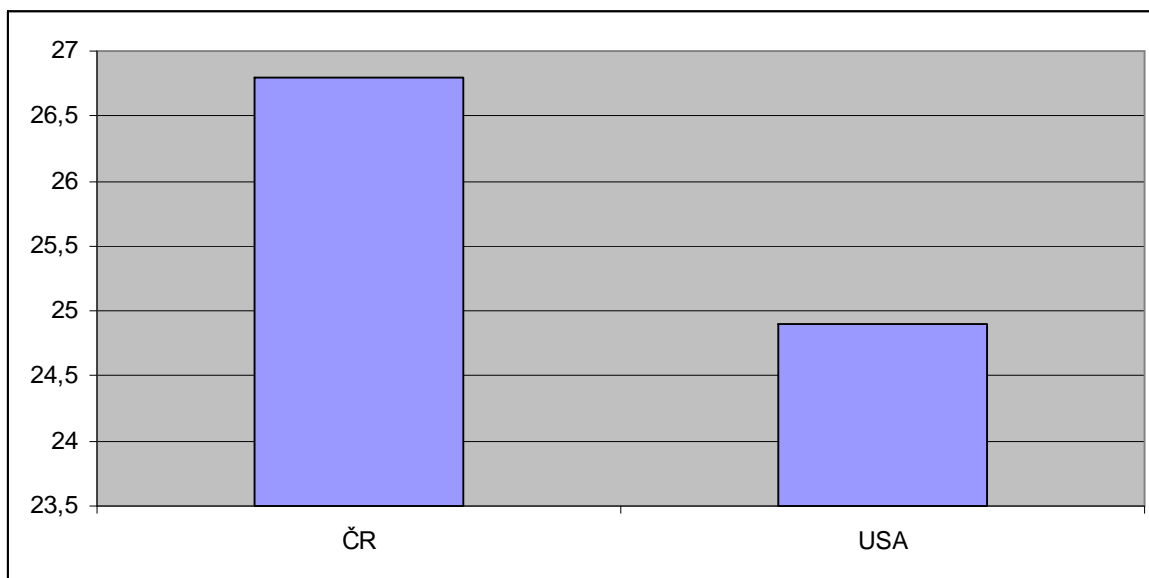
Komentář

Rozdíly v odpovědích na předcházející otázky se potvrdily i v dotazu na ideální věk pro založení rodiny. Americký student odpověděl nejčastěji dvacátý třetí rok života. Český žák o dva roky později. Je to zřejmě způsobeno hlavně jinou životní úrovní. Český žák zpravidla studuje průměrně do dvaceti pěti let, zůstává během studia finančně závislý na rodičích.

Americký student se většinou dosažením plnoletosti osamostatní, stane se finančně nezávislým na rodičích, může uvažovat o založení rodiny a průběžně studuje celý život.

Porovnání průměrného věku plánování uzavření sňatku

Graf č. 19: Průměrný věk plánování uzavření sňatku

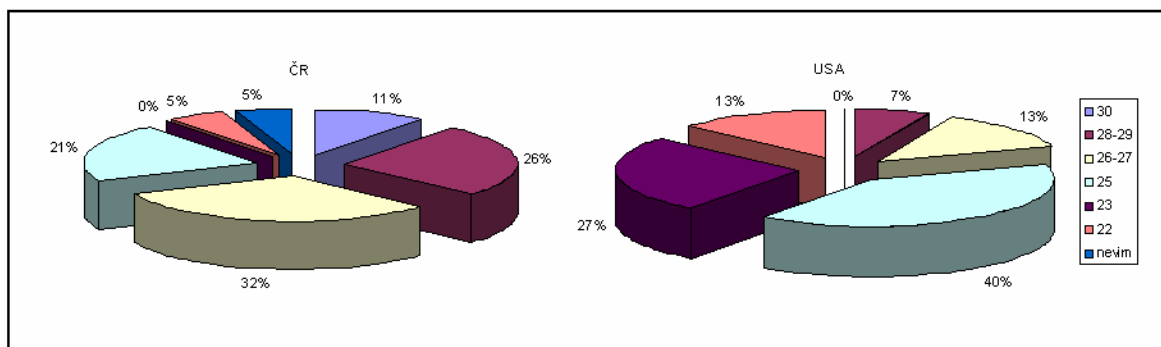

Komentář

Při porovnání průměrného věku plánování založení rodiny se opět vyskytl poměrně velký, i když ne zásadní rozdíl mezi oběma sledovanými zeměmi (1,9 roku). Což dokazuje předcházející vývoj odpovědí.

V kolika letech budeš plánovat 1. dítě?

Graf č. 20: Plánování prvního dítěte

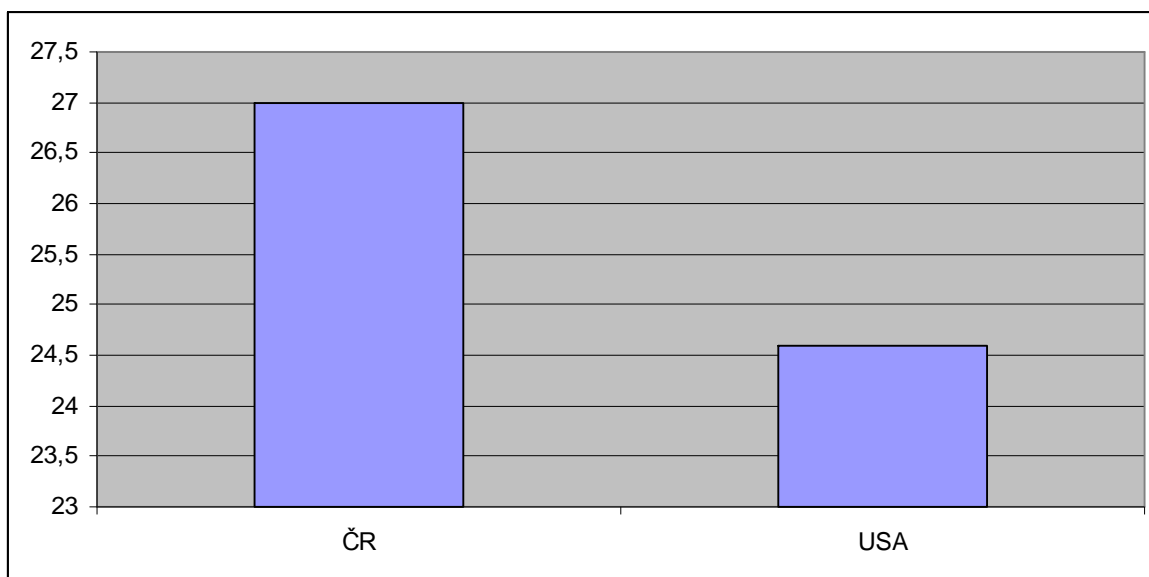
Komentář

26% dotazovaných českých žáků plánuje první dítě do dvaceti pěti let věku. Což neodpovídá odpovědím týkajícím se ideálního věku pro uzavření manželství. Zřejmě plánují první dítě ještě před sňatkem. Poměrně vysoké procento dotazovaných naopak odpovědělo, že plánují první dítě v pozdějším věku.

Američtí studenti plánují ve většině případů uzavření manželství již ve dvaceti třech letech a z velké části plánují první dítě v dvaceti pěti letech, což dokazuje důležitost manželského svazku pro americkou populaci na rozdíl od české

Porovnání průměrného věku u plánování 1. dítěte

Graf č. 21: Průměrný věk plánování 1: dítěte

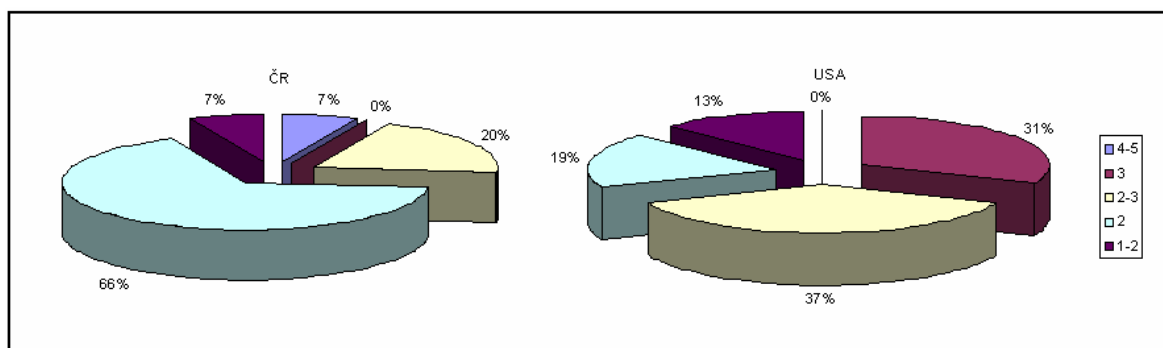

Komentář

Při porovnání průměrného věku plánování prvního dítěte se vyskytl poměrně velký rozdíl mezi oběma sledovanými zeměmi (2,4 roků).

Kolik dětí budeš celkově chtít?

Graf č. 22: Plánování dětí v rodině

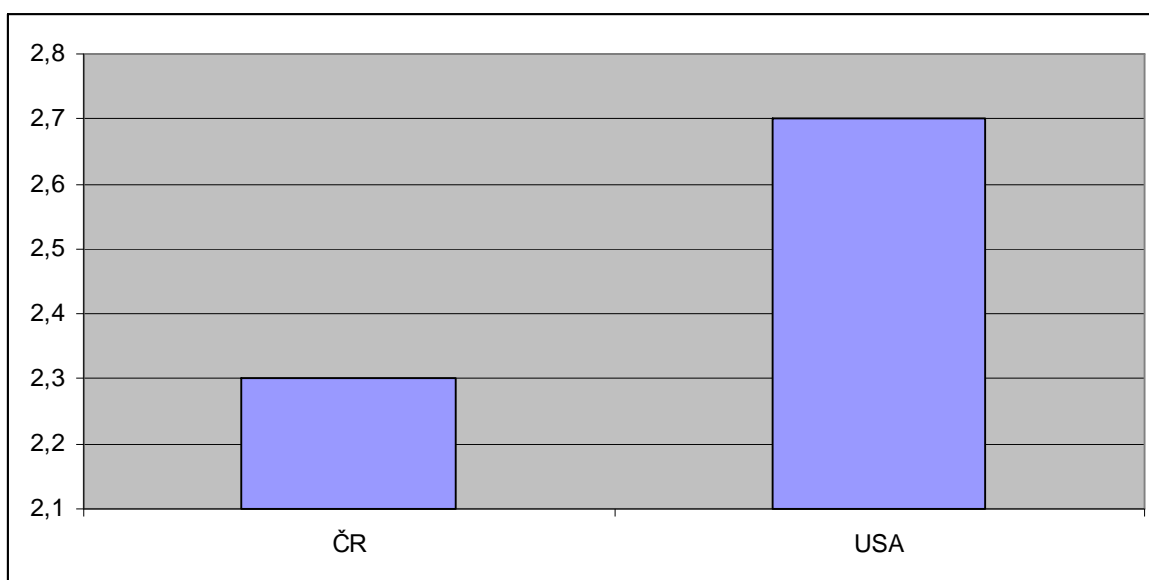

Komentář

Na první pohled je znát rozdíl na otázku velikosti rodiny. Český žák plánuje v převaze dva potomky, zatímco americký tři. Vychází to ze současného modelu české rodiny (dvě děti) a z sociálních a finančních rozdílů jednotlivých sledovaných států.

Porovnání rozdílu průměrného plánování počtu dětí v rodině

Graf č. 23: Plánování počtu dětí v rodině

Komentář

Z porovnání průměrného plánování počtu dětí v rodině je opět rozdíl. Žák z ČR plánuje spíše 2 děti – což charakterizuje dnešní počet dětí ve většině českých rodin. Student USA plánuje početnější rodinu.- 3 děti.

Vyhodnocení hypotézy

Čeští žáci pod vlivem společensko-ekonomických změn často preferují volný partnerský svazek (bez uzavření manželství), který plánují na pozdější dobu než žák z USA, který preferuje manželství díky větší náboženské víře a odlišné mentalitě.

Platnost hypotézy se potvrdila.

5.7. Informovanost výskytu druhů antikoncepcí, názor na interrupci

Dalším předmětem šetření byla informovanost o výskytu antikoncepcí a názoru na interrupci.

K této problematice se vztahují následující otázky:

Jakou znáš ochranu/y proti početí dítěte?

Jaký máš názor na interrupci tj. na záměrné a předčasné ukončení těhotenství?

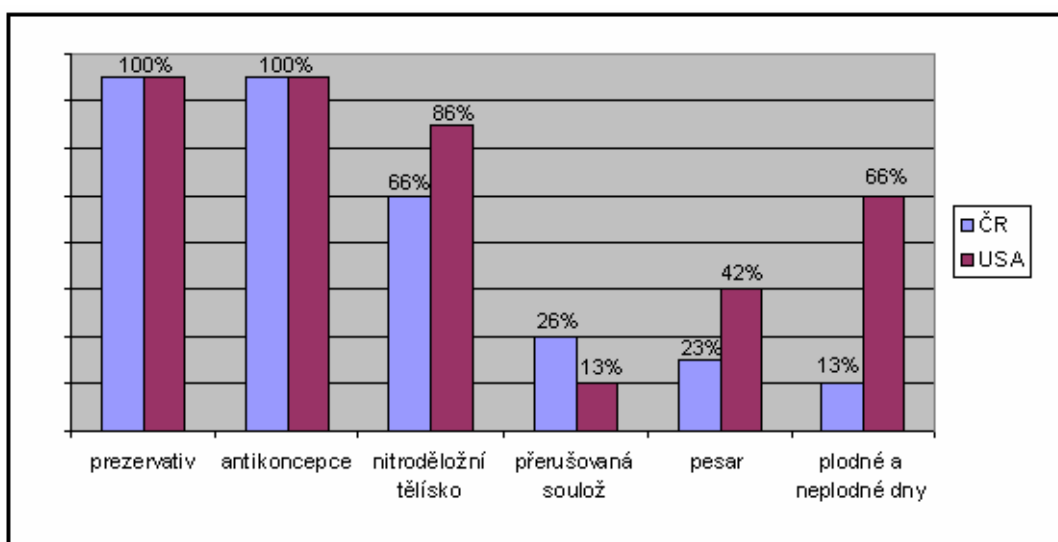
- a) každý má právo na život
- b) je to zabití dítěte – odsuzuji to
- c) když na těhotenství není člověk připraven, tak proč ne
- d) lepší ukončit, než aby dítě dále trpělo
- e) jiný názor

K problematice o informovanosti výskytu druhů antikoncepce a názoru na interrupci byla stanovena následující hypotéza:

Většina žáků z ČR i USA mají přehled o základním výskytu antikoncepcí. Určité rozdíly budou při nesouhlasu s interrupcí z důvodu náboženské víry.

Jakou znáš ochranu/y proti početí dítěte?

Graf č. 24: Znalost druhů ochran proti početí

Komentář

Grafický náhled ukazuje potěšující okolnosti. Všichni respondenti, a to jak z ČR tak i USA mají přehled o ochranách proti početí. Prezervativ a antikoncepci uvedli všichni. Také nitroděložní tělísko uvádí více jak polovina dotazovaných. Ochranu plodnými a neplodnými dny uvádí pouze 13% Čechů a 66% Američanů. Jedná se o poměrně náročnou antikoncepční metodu s nízkou spolehlivostí, která není v současné době v ČR preferována. Odpovědi žáků to jednoznačně dokazují. Odpovědi amerických studentů k tomuto tématu není možné zodpovědně komentovat. Chybí dostatečné množství podkladů.

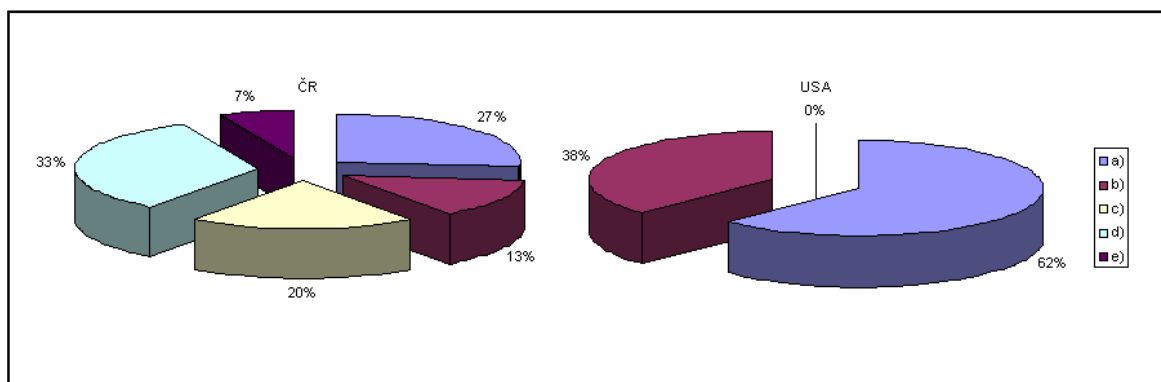
„Na amerických základních a středních školách neexistuje sexuální výchova jako součást výuky, ale je vedena spíše v rámci osvětové kampaně souběžně s výukou. Závisí tedy na škole, jaký program zvolí a do jaké hloubky při výkladu půjde. Jednotná osnova není, ale hlavním tématem je předcházení těhotenství ve věku do dvaceti let, které je, pokud se příliš rozšíří, podle amerických sociologů velkým sociálním problémem.“
(<http://www.ceskaskola.cz>)

„Sexuální výchova v českých školách se rok od roku zlepšuje. Kvalita výuky vzrůstá a ve většině škol je nyní uspokojivá. Řekl to výkonný ředitel Společnosti pro plánování rodiny a sexuální výchovu Radim Uzel. Čeští školáci se podle něj o sexu začínají učit již ve 12 letech. Sexuální výchova by měla připravit mladé lidi na pohlavní život. Klade důraz na používání antikoncepce, prevenci chorob i problémy spojené s partnerským vztahem. Upozorňuje na zneužívání dětí a sexuální kriminalitu a vede i k toleranci k sexuálním menšinám.“ (http://www.ceskaskola.cz)

Jaký máš názor na interrupci tj. na záměrné a předčasné ukončení těhotenství?

- a) každý má právo žít
- b) je to zabití dítěte – odsuzuji to
- c) když na těhotenství není člověk připraven, tak proč ne
- d) lepší ukončit než, než aby dítě trpělo
- e) jiný názor

Graf č. 25: Názor na interrupci

Komentář

U této otázky se vyskytl velký rozdíl v porovnání.

U amerického studenta se setkáváme jen se záparem. Vyskytují se zde odpovědi jen typu „každý má právo na život“, „je to zabití dítěte – odsuzuji to“.

U českého žáka se vyskytují dva tábory. Jeden jednoznačně interrupci odsuzuje a druhý v zásadě v odůvodněných případech akceptuje. Je to dáno úplnou svobodou v této oblasti. ČR je zemí s dlouholetou tradicí legálního provádění interrupcí. I proto česká veřejnost považuje za „přirozené“, že má právo rozhodnout se, zda porodit chce nebo ne. Dnes jsou v ČR povoleny interrupce do 12. týdnu těhotenství, ve výjimečných (zdravotních) důvodech i později.

Vyhodnocení hypotézy

Většina žáků z ČR i USA mají přehled o základním výskytu antikoncepcí. Určité rozdíly budou při nesouhlasu s interrupcí z důvodu náboženské víry.

Platnost hypotézy se potvrdila.

5.8. Názor na homosexualitu

V této problematice se zkoumá názor a přístup k homosexualitě.

K této problematice se vztahuje následující otázka:

Jaký máš názor na homosexualitu? Odsuzuješ či akceptuješ?

- a) *Ne, nevadí*
- b) *Ano, vadí*
- c) *Je mi to jedno*
- d) *Je to proti přírodě, nemůžu je ani vidět*
- e) *Jsou jak z jiného světa*
- f) *Jiný názor*

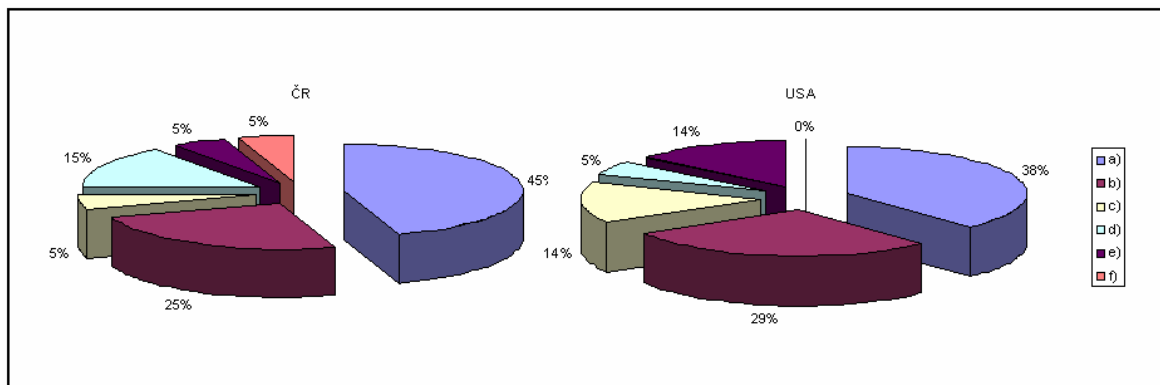
K této problematice o postoji a názoru na homosexualitu byla stanovena následující hypotéza:

Většina žáků z ČR i USA přijímá homosexualitu, neodsuzuje. Zařadili ji do přirozeného rejstříku sexuálního chování.

Jaký máš názor na homosexualitu? Odsuzuješ či akceptuješ?

- a) ne, nevadí
- b) ano, vadí
- c) je mi to jedno
- d) je to proti přírodě, nemůžu je ani vidět
- e) jsou jak z jiného světa
- f) jiný názor

Graf č. 26: Názor na homosexualitu

Komentář

První pohled na procentuální rozložení ukazuje, že nevznikl žádný zásadní rozdíl. Určitá skupina respondentů akceptuje a některá odsuzuje. Setkali jsme se tady s tím, že většina žen jak z ČR, tak i USA souhlasí s homosexualitou a muži jsou obráceného názoru.

Vyhodnocení hypotézy

Většina žáků z ČR i USA přijímá homosexualitu, neodsuzuje. Zařadili ji do přirozeného rejstříku sexuálního chování.

Platnost hypotézy se potvrdila částečně.

5.9. Názor, postoj a informovanost o pohlavní nemoci HIV / AIDS

V této otázce se zkoumá do jaké míry jsou dnešní žáci informování a pohlavních nemocech, jaký mají názor a postoj.

K této problematice se vztahují následující otázky:

Co pro tebe znamená pojem AIDS? Můžeš ho charakterizovat?

Myslíš si, že se to týká i tebe? ano - ne

Víš jak se přenáší HIV / AIDS? Pokud ano, tak jakým způsobem? Jak se proti tomu můžeme chránit?

Jelikož tyto otázky byly postaveny na základě volných odpovědí. Budou se zde vyhodnocovat nejčastější odpovědi v porovnání ČR s USA a také zmíněny kontroverzní odpovědi.

K této problematice se vztahuje následující hypotéza:

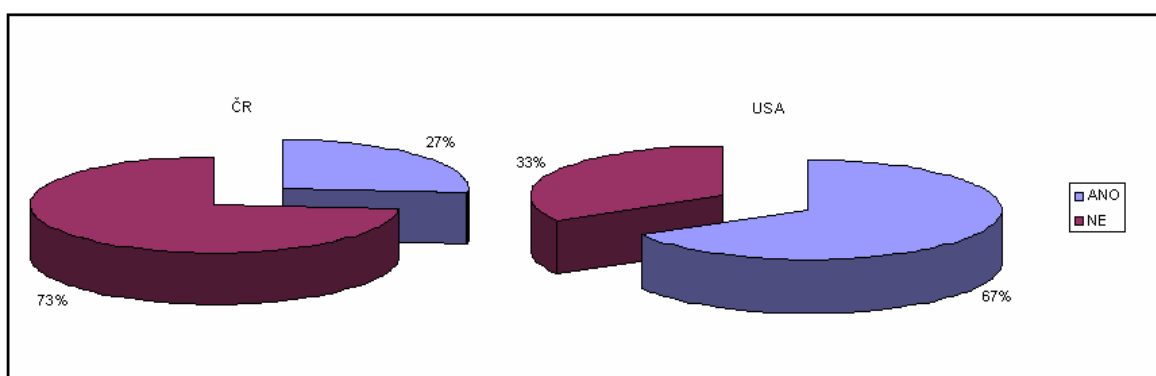
Pro většinu žáků z ČR i USA pojem AIDS znamená zákeřná nemoc, která dokáže zabít. V dnešní době je tento problém dostatečně zdůrazněn a vědí, jak se toto onemocnění přenáší, jak se mohou nakazit a vědí, jak se proti tomu chránit.

Co pro tebe znamená pojem AIDS? Můžeš ho charakterizovat?

Všichni žáci a to jak z ČR, tak i USA mají celkový přehled o tomto pojmu. Všichni vědí, že je to nemoc, která se velice těžko léčí. Dost často byla spojována s drogově závislými a střídáním partnerů. Osvěta v této oblasti je na srovnatelné úrovni v obou státech.

Myslíš si, že se to týká i tebe? ano – ne

Graf č. 27. Myslíš si, že se to týká i tebe?

Komentář

Grafické zobrazení vykazuje úplně jiný postoj k tomuto tématu. Žáci ČR mají většinový názor, že se jich tato problematika netýká. Zdůvodňovali to tím, že ví, jak se tato nemoc přenáší a jak se mají proti tomu chránit. Studenti USA mají odlišný názor. 67% odpovědělo, že se jich to může týkat a právě proto budou více ostražití.

Víš jak se přenáší HIV / AIDS? Pokud ano, tak jakým způsobem? Jak se proti tomu můžeme chránit?

Následující odpovědi nebylo možné zpracovat do grafu, většina dotazovaných se shodla. Všichni uvedli přenos pohlavním stykem a krví. Zmiňovali zde prevenci u drogově závislých, ochranu při sexuálním styku - prezervativ a nestřídat partnery/ky. Studenti USA i přesto vyjádřili obavu z nákazy touto nemocí. Z uvedených odpovědí vyplývá, že žáci z obou zemí jsou dostatečně informováni o této problematice.

Vyhodnocení hypotézy

Pro většinu žáků z ČR i USA pojem AIDS znamená zákeřná nemoc, která dokáže zabít. V dnešní době je tento problém dostatečně zdůrazněn a vědí, jak se toto onemocnění přenáší, jak se mohou nakazit a vědí, jak se proti tomu chránit.

Platnost hypotézy se potvrdila.

5.10. Znalosti respondentů v sexualitě

V této otázce se zkoumá do jaké míry mají dnešní žáci znalosti v oblasti sexuality ať už u popsání jednotlivých pohlavních orgánů, nebo popis pohlavního styku.

K této problematice se vztahují následující otázky:

Pokus se vyjmenovat mužské a ženské pohlavní orgány: (mužské – ženské)

Pokus se stručně popsat proces oplození.

K této problematice se vztahuje následující hypotéza:

Většina žáků z ČR i USA dokáže vyjmenovat základní mužské a ženské pohlavní orgány. Dokáže popsat stručně proces oplození.

Jelikož tyto otázky byly postaveny na základě volného rozepsání. Budou se zde vyhodnocovat nejčastější odpovědi v porovnání ČR s USA a také zmíněny kontroverzní odpovědi.

Pokus se vyjmenovat mužské a ženské pohlavní orgány

I zde dotazovaní vykazovali znalosti odpovídající věku. V odpovědích se převážně shodli, většinou se nevyskytovaly zásadní rozdíly. Některé odpovědi však byly velice jednoduché, mohlo to být způsobeno i případným studem.

Vyhodnocení hypotézy

*Většina žáků z ČR i USA dokáže vyjmenovat základní mužské a ženské pohlavní orgány.
Dokáže popsat stručně proces oplození.*

Platnost hypotézy se potvrdila.

6. VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ

Na základě přiložených statistických a grafických zpracování jednotlivých bodů dotazníku byly stanovené hypotézy vyhodnoceny takto:

- 1) 67% chlapců z ČR se vešlo do kategorie normální váhy, oproti 40% chlapců z USA; 62% dívek z ČR se vešlo do kategorie normální váhy, oproti 46% dívek z USA; 96% žáků z ČR je bez náboženského vyznání, 64% je nábožensky věřících v USA.

Platnost hypotézy č. 1 se potvrdila.

- 2) 12, 88 je průměrný rok prvního výskytu poluce u chlapců v ČR, v USA je to 12,63 roků; 12,19 je průměrný rok prvního výskytu menstruace u dívek v ČR, v USA je to 12,5

Platnost hypotézy č. 2 se potvrdila.

- 3) U žáka z ČR převažuje jako nejvíce udávaný informační zdroj v oblasti sexuality a sexuálních vztahů z 60% matka a kamarádi, 46% televize a internet.
U studenta z USA převažoval jako nejvíce udávaný informační zdroj v oblasti sexuality a sexuálních vztahů z 93% matka, 80% otec, 80% učitelé a 66% internet.

Platnost hypotézy č. 3 se potvrdila částečně.

- 4) 80% žáků z ČR už „s někým chodili“, v USA je tento údaj 60%; průměrný věk u názoru se začátkem pohlavního života u žáka z ČR je 15,7 roků, u studenta z USA je to 17,9 roků; 60% žáků z ČR jsou dosud panny/panicové, u studentů z USA je to 87%

Platnost hypotézy č. 4 se potvrdila částečně.

- 5) 47% žáků z ČR budou preferovat v budoucnosti manželský svazek, u studenta z USA je to 80%; 27 roků je plán o vstupu do manželství u žáka z ČR, student z USA plánuje o něco dříve a to v 24,6 roků; průměrný rok u plánování 1. dítěte u

českého žáka je 27, u studenta z USA je to dříve a to ve 24,6 letech; počet dětí v rodině plánuje žák z ČR 2 děti, student z USA 3 děti

Platnost hypotézy č. 5 se potvrdila

- 6) Všichni žáci z obou zemí znají prezervativ a hormonální antikoncepci, 66% žáků z ČR a 86% studentů USA uvádělo nitroděložní tělíčko, a 66% studentů USA uvedli plodné a neplodné dny; názor na interrupci je odlišný – žák z ČR má z 40% záporný přístup k interrupci, student USA téměř ze 100% nesouhlasí.

Platnost hypotézy č. 5 se potvrdila.

- 7) Pro většinu žáků z ČR i studentů z USA pojem AIDS znamená zákeřnou nemoc, která dokáže zabíjet. V dnešní době je tento problém dostatečně zdůrazňován, dotazovaní vědí, jak se toto onemocnění přenáší, jak se mohou nakazit a vědí, jak se proti tomu chránit.

Platnost hypotézy č. 7 se potvrdila

- 8) 45% žáků z ČR homosexualita nevadí, 38% studentů z USA homosexualitu přijímá.

Platnost hypotézy č. 8 se potvrdila

- 9) Většina žáků z ČR i studentů z USA dokáže vyjmenovat základní mužské a ženské pohlavní orgány. Dokáže popsat stručně proces oplodnění.

Platnost hypotézy č. 9 se potvrdila.

7. DISKUSE

K porovnání fyzického vzhledu, náboženského vyznání a sexuálního vývoje

Hypotéza týkající se většího zastoupení otlých žáků a studentů s náboženským vyznáním vyskytujících se v USA se potvrdila. Mezi jednotlivými státy jsou rozdílné stravovací návyky a odlišný přístup k pohybové aktivitě. V ČR je v současné době otázka zdravého životního stylu velice preferovaná a často diskutovaná, což zřejmě pozitivně vnímá dotazovaná skupina Čechů a to hlavně dívek. Sexuálně v současné době dospívají mladiství podstatně rychleji než dřívější populace.

Vliv rodiny na sexuální vývoj mladistvých

Jako zdroj informací o sexualitě a partnerských vztazích uvedla většina dotazovaných respondentů matku a kamarády, až na dalších místech se objevila televize a internet. Američtí studenti poměrně často jako zdroj informace uvádějí učitele. Tato hypotéza se potvrdila pouze částečně. V současné době rozvinuté možnosti v přístupu k informacím bylo předpokládáno, že na prvním místě bude uvedena televize a internet. Během dalšího výzkumu žáci pozitivně hodnotili své vlastní rodinné prostředí. V současné době uspěchaného konzumního života je toto zjištění velice potěšující. Pozitivní rodinné klima má zcela jistě i kladný vliv na názor na založení rodiny dotazovaných. Zde nastal určitý rozdíl, čeští žáci plánují první dítě a založení rodiny přibližně v dvaceti sedmi letech. Americký student již ve dvaceti čtyř letech. Čeští žáci pod vlivem svých rodičů (kteří tyto možnosti dříve neměli) chtějí nejprve studovat, cestovat, zajistit si budoucnost a pak teprve plánují založení rodiny

K přístupu ke kontroverzním tématům

Většina dotazovaných uznává odlišnou sexuální orientaci. Různě sexuálně orientované spoluobčany přijímá a řadí je do přirozeného rejstříku sexuálního chování. Je to zcela jistě způsobeno poměrně velkou osvětou této problematiky. V otázce pohlavně přenosných nemocí, hlavně AIDS, si uvědomují nebezpečí a z odpovědí vyplývá, že vědí, jak se před onemocněním chránit. Zajímavé je, že Američané chápou nebezpečí nákazy intenzivněji. Čeští žáci umělé přerušování těhotenství nezavrhují, vnímají ho jako soukromou problematiku jedince. Jsou si vědomi důsledků, které po umělém přerušování těhotenství mohou nastat. Američané jednoznačně umělé přerušování těhotenství odsuzují.

Výzkum poskytl celou řadu zajímavých informací, většina hypotéz se potvrdila zcela a nebo částečně. Je však třeba uvažovat, že i přes vysvětlení dotazníku nemuseli všichni odpovědět pravdu a mohlo dojít k případnému zkreslení sledované populace. Na některé dotazy se zcela jistě názory postupem věku budou měnit. Výzkum byl aktuálně zpracován na skupinu pubescentů na počátku 21.století.

Žádné zásadní rozdíly mezi sledovanými populacemi v jejich sexuálním vývoji, postojích, názorech na sexualitu a kontroverzních tématech nebyly zjištěny.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo porovnání sexuálního vývoje žáka základní školy v ČR a USA.

Pro snadnější pochopení problematiky teoretická část diplomové práce obsahuje sexuální vývoj jedince od početí až do puberty. Podrobněji je rozebrán vývoj, chování a sexuální podněty pubescenta, protože dotazník, který je součástí praktického výzkumu, zkoumá právě tento věk. Dotazovanou skupinu respondentů tvořili žáci Základní školy Lomnice nad Popelkou a stejně staří studenti žijící v Denveru, státě Colorado, USA.

Vyplněné dotazníky byly v praktické části zpracovány do přehledných a porovnatelných grafů. Z vyhodnocení vyplývá, že 14-16ti letí mladiství vykazují poměrně zodpovědný přístup v sexuálním chování. I když v některých otázkách se objevily určité rozdíly v názorech mezi mladými Čechy a Američany (viz. komentáře u jednotlivých grafů). Po vyhodnocení dotazníku jako celku jsou v podstatě tyto rozdíly zanedbatelné.

Zajímavý je již poměrně vytříbený názor na zakládání rodiny a plánování počtu dětí. Velice pozitivní je zodpovědný přístup všech dotazovaných problematice pohlavních nemocí a potratů.

Závěrem lze shrnout, že sexuální výchova na základní škole již je na poměrně vysoké úrovni. Sex je brán jako přirozená součást života. Vzhledem k tomu (což vyplývá také z dotazníku), že současná mladá populace dospívá podstatně dříve než generace rodičů a prarodičů. Bylo by zřejmě zajímavé provést tento výzkum u mladší školní mládeže, samozřejmě by znění některých otázek muselo být přizpůsobeno věku.

Seznam použité literatury

1. Vágnerová, Marie. Vývojová psychologie. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996. 353 s. ISBN 80-7184-317-2.
2. Čáp, Jan. Psychologie pro učitele. Vyd. 1. Praha: SPN, 1980. 380 s. ISBN 14-652-80.
3. Marhounová, Jana. Dospívání. 1. vyd. Praha: Empatie, 1996. 154 s., 32 s. obr. ISBN 80-901618-7-1.

Seznam internetových zdrojů

4. Čtenářský koutek on-line – karmelitánské nakladatelství. *Sexuální vývoj dítěte před obdobím dospívání* [online]. Praha [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WW: <http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz/koutek.php?sel_kat=5&sel_id=28>
5. Čtenářský koutek on-line – karmelitánské nakladatelství. *Mezilidské vztahy* [online], Praha [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WW: <http://www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz/koutek.php?sel_kat=5&sel_id=37>
6. MACOUN, Martin. *Pro Váš spokojenější život* [online], Praha 2003 [cit. 2008-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.spokojenejsizivot.cz/spziv/clanek.asp?klic=168>>
7. VAŇUROVÁ, Ilona. *Psychická onemocnění* [online], Praha 2000 [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: <www.vodopad.cz>
8. PECHOVÁ, Olga. *Biologické příčiny homosexuality* [online], Praha 2005 [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: <www.bengales.cz>
9. Tradiční rodina. *Je homosexualita přijatelná* [online]. Praha 2005 [cit. 2008-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.tradicnirodina.cz/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=8&Itemid=75>
10. WEISS, Petr. *Homosexualita* [online]. Praha 2005 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.planovanirodiny.cz/clanky/homosexualita>>

11. 004.CZ, *Bisexualita* [online]. Praha 2005 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW:< <http://www.004.cz/view.php?cisloclanku=2005090401-bi--bisexualita-uvod>>
12. Wikipedia-otevřená Encyklopedie, *Interrupce* [online]. Praha 2004 [cit. 2008-04-12]. Dpstupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Interrupce>>

Metodologie

13. Eco, Umberto. Jak napsat diplomovou práci. V Olomouci: Votobia, 1997. 271 s. Velká řada. sv. 27. ISBN 80-7198-173-7.
14. Gavora, P.: Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Pedagogická fakulta

PŘÍLOHY K DIPLOMOVÉ PRÁCI

2008

Jakub RAJM

PŘÍLOHA Č. 1 - POJMY

dotazník

Psychologie a sociologie, soubor otázek předkládaný osobám ve standardizované podobě za účelem zjištění specifických údajů. Jedna z psychodiagnostických metod získávání poznatků o trvalejších charakteristikách osobnosti, o jejich povahových a temperamentových vlastnostech, zájmech, postojích, hodnotových orientacích ap. Každý dotazník musí splňovat řadu psychometrických požadavků, vztahujících se k výběru položek, způsobu kvantitativního vyhodnocování odpovědí, celkového zhodnocení pomocí norem získaných na reprezentativních výběrech osob z populace ap.

kvantitativní metody

Sociologie, způsoby a techniky sběru dat o sociálních faktech, které jsou jednoznačně měřitelné, například údaje sociodemografické nebo u nichž je možný převod kvalitativních údajů na údaje číselně vyjádřitelné, například měření postojů škálami. Základními kvantitativními technikami jsou dotazník, obsahová analýza, sociometrický test a některé techniky nezúčastněného pozorování

názor

Jest poznání, které se tvoří ve styku s předmětenstvem. Předpokladem jest zde čítí, styk smyslů s tím, co nazýváme zevnějškem, jenže co smyslové takto skýtají, tento materiál čistě smyslový, zkoušením jednoho smyslu druhým se rozrůžňuje, osamocuje, jedno proti druhému odhaduje a promítá. Psychický tento, velice složitý postup ve svém ukončení sluje postřeh či vjem. I jest [Názor] soubor vjemů. S tím souvisí i tvoření vztahů prostorových a časových, vznik rozdílu mezi nitrem a zevnějškem, zkrátka celé tzv. sestrojení světa zevnějšího. [Názor]-y proto jsou důtklivý, poněvadž odkazují k pocitům. Odtud důležitost [Názor]-u ve vyučování.-Schellingův [Názor] intelektuální v. Intelektuální [Názor]

postoj

Psychologie, hodnotící zaměření jedince, predisponující jej k specifické aktivitě ve vztahu k určitému objektu, situaci či hodnotě; specificky lidský faktor zaměřující svou hodnotící složkou chování individua vůči danému objektu kladným či záporným směrem; tendence reagovat v sociálním prostředí na danou hodnotu určitým způsobem, ovlivňující rozhodování na všech úrovních jeho uplatnění a přispívající k vyvolání či eliminaci určitého motivu; prostředek orientace člověka v mnohoznačném sociálním prostředí (W. James), vykazující motivačně afektivní a kognitivní charakter v rovině vědomých i nevědomých procesů (S. Freud), chápaný též jako "mentální a neurální stav připravenosti k typickému reagování, utvářený na základě individuální zkušenosti" (G. W. Allport); motivační dispozice ovlivňující chování člověka vůči objektům a situacím, která sama o sobě nevytváří program činnosti jako potřeba (P. T. Young). - Obecně platí, že postoje se vyvíjejí v průběhu činností, směřujících k uspokojení určitých potřeb. Utvářejí se v procesu hodnocení

objektu či situace a zpětně vymezují psychologický význam hodnot jako výraz vztahu mezi postojem a jeho objektem, tj. jako osobní koncepci žádoucího. Ze sociálně psychologického hlediska je postoj výrazem pozice osobnosti vůči světu a požadavkům (normám) spol. Je určován jako světónázorový prvek v dynamice pozitivního, negativního či neutrálního hodnocení určitého výseku reality a jeho intenzita se projevuje v úsilí, jakým je postoj prosazován a obhajován, resp. jak silně je obsazen obrannými mechanismy. Postoj jako psychologická reprezentace těch společenských a kulturních vlivů, jež na jedince účinně a trvale zapůsobily, plní v rámci psychické regulace a řízení činnosti funkce instrumentální či utilitární (postoj jako prostředek dosažení cíle), ekonomické (postoj jako prostředek rychlé a úsporné orientace v okolním prostředí), expresivní (uvolnění vnitřního napětí, resp. získání podpory či ospravedlnění svého chování projevem postoje) a funkce obranné (tzv. ego-defenzivní funkce postoje). Tato klasifikace funkcí postoje umožňuje (na rozdíl od klasických koncepcí rozlišujících v postoji kognitivní, emociální a konativní komponenty) rozvinout takové přístupy k analýze postoje, které respektují vztah objektu postoje k celému repertoáru potřeb jedince. Přestože se postoje všeobecně považují za výsledek učení, předpokládá se významný podíl genetické determinace v procesu jejich vzniku a modifikace; změny postoje jsou přitom závislé na jednorázových (intenzivních) a opakovaných (akumulovaných) činitelích vycházejících jak ze sociálního prostředí (restrukturace společenských hodnot), tak ze stavu subjektu (věk, nemoc). Nejúčinnějším prostředkem vnějšího ovlivňování postoje je sociální komunikace.

sexualita

Je definována jako souhrn všech somatických i psychických složek souvisejících s rozdíly mezi pohlavími a z nich vyplývajících projevy lidského chování. Zahrnuje výběrové tendence směřující ke sblížení mezi jedinci různého pohlaví s cílem sexuálního vzrušení a ukojení. Sexualita je spojena s vývojem etických a estetických tendencí. - Děti si svou sexuální identitu uvědomují ve věku asi 3 let. V tomto období se zpravidla objevuje počátek zájmu o záležitosti sexu. Dětská sexualita, v níž se zvýšený zájem o sexuální objekty a situace promítá mimo jiné do specifického okruhu her, je pokládána za důležitou oblast formování osobnosti. Je vývojovým stadiem, na něž bezprostředně navazují psychobiologické a psychosociální procesy dozrávání utvářející psychofyzilogický rámec puberty.

vývoj

Je označení pro soustavný proces, během kterého dochází ke změně aktuálního stavu do stavu nového. Cílem vývoje je na základě zkušenosti, plánu, či náhodné chyby vyvíjet stále lepší verze. Vývoj může být přirozený nebo umělý. Pod přirozený vývoj spadá veškerý vývoj, který není přímo řízen zásahem bytosti zvenčí a je nezávislý na její vůli. Mezi umělé změny patří takové, které jsou přímo ovlivňovány bytostí za účelem zlepšení stávající věci zájmu..

výchova

Proces záměrného a soustavného formování osobnosti, usměrňování jejího duševního, do určité míry i tělesného růstu v souladu s cíli a úkoly, jež si společnost dává na určitém stupni svého vývoje. Výchova připravuje člověka k aktivní účasti na společenském, hospodářském a kulturním životě. Výchovně působí společenský život, vývoj techniky a vědy, literatura a umění, sdělovací prostředky a mnoho faktorů životního prostředí. Organizovaná výchova je cílevědomá a uskutečňuje se specificky především v součinnosti rodiny a školy, předškolních a mimoškolních institucí, organizací mládeže a dalších společenských organizací. Se zvyšováním úrovně společenského vývoje nabývá stále většího významu rozšiřování procesu výchovy a vzdělávání na celý život člověka. Výchova úzce souvisí se vzděláním a je všeobecnou a nutnou kategorií společenského života.

PŘÍLOHA Č. 2 – DOTAZNÍK PRO ČR

Milí žáci,

právě dokončuji studium na Technické univerzitě v Liberci, fakultě pedagogické, a k vypracování výzkumu, který je součástí mé diplomové práce, bych potřeboval Vaši pomoc. Chtěl bych Vás touto formou požádat o vyplnění následujícího dotazníku, jehož obsah je zaměřen na sexuální vývoj, váš náhled na svět, postoje k sexualitě a k sexuální orientaci (homosexualita), informovanost o problematice.

Dotazník je anonymní a údaje, které budou získány, slouží pouze k výzkumným účelům. Nemusíte se proto v žádném případě bát, že získané údaje budou zneužity. Proto Vás prosím, abyste jej vyplnili upřímně a co nejpodrobněji.

Za Váš čas a spolupráci děkuje

Jakub RAJM

- 1) Doplně prosím: pohlaví:..... věk:..... vyznání.....
výška:.....váha.....

- 2.a) Pro dívky: V kolika letech si dostala poprvé menstruaci?.....
- 2.b) Pro chlapce: V kolika letech si měl poprvé poluci?.....

- 4) Uveď: přibližná velikost místa bydliště: .....poč. obyvatel

- 5) Pořadí dítěte v rodině: .....

- 6) Zaškrtni variantu:
Žiji v rodině: a) s oběma rodiči
b) pouze s matkou
c) pouze s otcem
d) s rodiči a prarodiči
e) u prarodiče
f) u jiného příbuzného
g) nežiji v rodině (dětský domov)

- 6) Co pro mě znamená rodina: (zaškrtni správnou odpověď-může být i více variant)
a) Vše
b) pocit bezpečí
c) láska
d) domov
e) nenávisť a hádky
f) péče
g) něco jiného (doplň) .....

- 8) Zaškrtni všechny zdroje informací:
O otázkách partnerských vztahů a sexuality jsem získal informace od:

a) matky b) otce c) prarodičů d) jiných příbuzných e) učitelů f) vychovatelů g) kamarádů h) z literatury ch)z televize, z rádia i) z internetu j) z videokazet k) z jiných zdrojů: *uved'te*:.....
.....

9) Už jsi „s někým chodil/a?“ Kolik takových vztahů jsi už měl/a?

Ano – ne

Počet vztahů:.....

10) Jaký partnerský vztah preferuješ (nebo budeš v budoucnu preferovat)?

a) manželství

b) bez závazků (volný vztah)

c) sám – bez partnera (partnerky)

d) je to až za dlouho, tak sem o tom nepřemýšlel/a

11) Kdy/v kolika letech by podle tebe spíš bylo pro člověka vhodné začít s pohlavním životem (tj. mít poprvé pohlavní styk).....

12) Potvrď či vyvráť tvrzení:

Jsem dosud panna, panic

ano – ne

13) V kolika letech plánuješ uzavření sňatku?(Pokud toto v budoucnu plánuješ).....

14) V kolika letech budeš plánovat 1. dítě?.....

15) Kolik dětí budeš celkově chtít?.....

16) Jakou znáš ochranu/y proti početí dítěte?

.....
.....
.....

17) Co pro tebe znamená pojem AIDS? Můžeš ho charakterizovat?

.....

18) Myslíš si, že se to týká i tebe?ano - ne.....

.....

19) Víš jak se přenáší HIV / AIDS? Pokud ano, tak jakým způsobem?Jak se proti tomu můžeme chránit?

.....

20) Jaký máš názor na interrupci tj. na záměrné a předčasné ukončení těhotenství?

f) každý má právo na život

g) je to zabití dítěte – odsuzuji to

h) když na těhotenství není člověk připraven, tak proč ne

i) lepší ukončit, než aby dítě dále trpělo

j) jiný názor.....

21) Jaký máš názor na homosexualitu? Odsuzuješ či akceptuješ?

a) Ne, nevadí

b) Ano, vadí

c) Je mi to jedno

d) Je to proti přírodě, nemůžu je ani vidět

e) Jsou jak z jiného světa

f) Jiný

názor.....

Pokus se svůj názor odůvodnotit.....

22) Pokus se vyjmenovat mužské a ženské pohlavní orgány:

mužské.....

.....

.....

ženské.....

.....

.....

.....

23) Pokus se stručně popsat proces oplození:

PŘÍLOHA Č. 3 – DOTAZNÍK PRO USA

Dear pupils,

I am just finishing the studium at Technical University in Liberec, College of Education and I need your help to get a research, which is part of my thesis. This way I would like to ask you to fill in the following question form, whom content is focused on your carnal progress, your view of the world, stance to sexuality and sexual orientation and your foreknowledge about this problems.

The question form is anonymous and the data which will be recieved, serves only for studying purpose. It means that you do not have to be worry about what you fill in. So please answer the questions honestly and as much narrowly as you can.

Thank you for your time and cooperating

Jakub RAJM

---

1) Please, complete: Sex:..... Age:..... Confession.....

High:..... Weight.....

2.a) For girls: In what age did you first get menstruation? .....

2.b) For boys: In what age did you first get emission?.....

2) How many inhabitants (roughly) live in your town (country) : .....

3) What children you are in your family: .....

4) Check the variant:

I live in family: a) with both parents

b) only with my mum

c) only with my dad,

d) with my parents and grandparents

e) with granda/grandpa

f) with other relation

g) I do not live in family (creche)

6) What does family mean to me (more answers are possible)

a) everything

b) sense of safety

c) love

d) home

e) grudge and rows

f) care

g) something else (what).....

7) I got the information about partner relation and sexuality from:

a) mum b) dad c) grandparents d) other relation e) teachers f) pedagogs g) friends h) from literature ch) from TV, from radio i) from the internet j) from videotape k) other sources: *which*:.....

8) Have you ever had a relationship?

Yes – No

If Yes, how many relationship have you already had:.....

9) What type of relationship do you prefer? (or you will prefer in the future)?

- h) marriage
- i) free relation (without commitment)
- j) be alone – without partner
- k) I have not thought about it yet

10) In what age dou you think is the right time to have a sex for the first time?.....

11) Verify or disconfirm statement:

I am still virgin Yes - No

12) In what age are you going to get married?(If you think you will get married).....

13) In what age are going to have a baby?.....

14) How many children dou you want?.....

15) What kind of protection against conception do you know?

.....
.....
.....

16) What does AIDS mean for you? Could you define it?

.....

17) Do you think that it appertaints to you? Yes- No.....

.....

18) Do you know how the HIV/AIDS is communicating? If yes, then write down how and also write, how can we defend against it?

.....

19) What is you opinion for termination. (i.e. diskesis pregnancy)?

- k) Everyone has a right to life
- l) It is prolicide – I criticise it
- m) If the person is not ready to have a children, why not
- n) It is better to interrupt the pregnancy than let the children permit
- o) Other opinion .....

20) What is your opininon for homosexuality? Do you criticise it or accept?

- g) It does not matter
- h) It does matter
- i) I do not care
- j) It is against the nature, I can not even see it
- k) It is like thing from other world
- l) Other opinion.....

Try to give a reason for your opinion.....

21) Try to name male and female generatives:

Male:.....
.....
.....

Female:.....
.....
.....

22) Try to describe action of semination:
.....